

DRAUGAS

PERIODICALS
June 29, 1999
Vol. LXXXVII

90th ANNIVERSARY

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, BIRŽELIO - JUNE 29, 1999

*****MIXED ADC 606
S192 P8 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
Serials Division
Washington DC 20540-4830

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06/28/99

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

90-IEJI METAI

Nr. 125
Kaina 50 c.

Lietuva turi gauti kompensaciją už Ignalinos elektrinės uždarymą

Vilnius, birželio 28 d. (BNS) — Lietuvos vyriausybė, spaudžiama Europos Sąjungos uždaryti Ignalinos atominę elektrinę (IAE), turėtų už tai išsiderėti kompensaciją, sako Tarptautinės atominės energijos agentūros (TATENA) specialistai.

Pasak TATENA Branduolinių energetikos departamentą aplinkosaugos reikalų koordinatoriaus Morris Rosen, „nerimta“ kalbėti apie katastrofos grėsmę Ignalinos AE, kuri sukeltų radiacinio užkrėtimo pavojų aplinkai ir žmonėms. „Ignalinoje tai neįtikėtina“, sakė M. Rosen. Tačiau, pasak jo, Lietuvai vis dėlto derėtų atsisakyti IAE reaktorių, nes rimta avarija, kuri nekeltų radiacijos pavojų, bet sustabdytų jėgainę, pagaminančią per 80 procentų Lietuvos elektros energijos, smogtų stiprų smūgį valstybės ūkiui.

Be to, pasak M. Rosen, tai būtų dar stipresnis smūgis branduolinių energetikos autoritetui, ko ES labiausiai ir baiminasi.

Jo nuomone, Lietuvos vyriausybei reikia išsiderėti iš Europos Komisijos kompensaciją, kurios užtektų naujos jėgainės — branduolinės arba dujinės — statybai bei IAE uždarymo socialinėms pasekmėms suvelninti.

TATENA Branduolinių energetikos departamento generalinio direktoriaus pavaduotojas Viktoras Murogovas sakė esąs įsitikinęs, kad Lietuva turėtų likti „branduoline“ valstybe ir, uždariusi RBMK tipo reaktorių, pakeisti jį naujesniu ir ne tokiau galingu vakarietišku WWER reaktoriu. „Kam jums dujinė jėgainė — juk dujos pusantrą karto brangesnės už branduolinį kurą“, tikino V. Murogovas.

Jo nuomone, Lietuva turėtų „kietai“ derėtis su Europos Komisija, kad pastaroji išpareigtų finansiskai padėti išspręsti radioaktyvių atliekų saugojimo problemą ir pasistatytų naują reaktorių. „Dabar naudodami Ignalinos AE, galite kaupti pinigų atliekų saugojimui. Jeigu ES nori ją uždaryti, tegul sumoka už tai ir naujo reaktoriaus statybą“, sakė jis.

Abu TATENA atstovai įsitikino, kad Lietuva turėtų pakeisti Ignalinos reaktorių kitu branduoliniu reaktoriu ne tik dėl pigesnės kuro kainos, bet ir ekologijos sumetimais, nes šiluminės elektrinės daugiau teršia aplinką.

Paruošta, bet Seimo dar nepatvirtinta Lietuvos energetikos strategija numato pirmojo IAE reaktoriaus uždarymą 2005-2007 metais. Antrojo reaktoriaus uždarymo data strategijos projekte nenurodyta, bet manoma, kad ji galėtų būti bent dešimtmečiu vėlesnė.

Pirminiaus skaičiavimais, IAE uždaryti per kelis dešimtmečius reikėtų apie 13-15 milijardų litų.

Rusijos naftos susivienijimas svajoja apie Lietuvą

Vilnius, birželio 28 d. (BNS) — Lietuvos vyriausybė liepos mėnesį turi atsakyti Rusijos naftos susivienijimui „LUKOil“, ar jis bus priimtas lygiavertiu bendrininku Lietuvos naftos susivienijime.

Pasak dienraščio „Verslo žinios“, apie tai ūkio ministras Eugenijus Maldeikis praėjusią savaitę Maskvoje kalbėjo su „LUKOil“ prezidentu Vagit Alekperov ir „LUKOil“ Baltijos generaliniu direktoriumi Ivan Paleičik.

„Mums svarbu Lietuvoje turėti imonę ir todėl, kad galėtume aprūpinti „LUKOil“ sistemos degalines“, sakė V. Alekperov. Pasak jo, jei nepavyks įsitvirtinti Lietuvoje, dabartiniai naftos tiekėjai kurą žada vėžti iš savo gamyklų Novopolocke, Suomijoje, Švedijoje.

Rusijos naftos susivienijimas norėtų, kad naftos versle Lietuvoje dalyvautų trys lygiavertiai akcininkai — vyriausybė, JAV bendrovė „Williams International“ ir „LUKOil“. Pasak I. Paleičik, jei tokiems siekiams būtų pritarę, „LUKOil“ garantuotų metinį 4-6 mln. tonų naftos tiekimą „Mazeikių naftai“.

Vis dėlto numanydamas, kad vyriausybės atsakymas gali būti neigiamas, „LUKOil“ jau svarsto galimybes statyti naftos perdirbimo gamyklas Karaliaučiaus srityje ir Lenkijoje. „Gdanske planuojame 1 mln. tonų, o Kaliningrade — 0,5 mln. tonų per metus galinčio imonės“, teigė I. Paleičik.

„Verslo žinių“ duomenimis,

Nuotr.: (iš kairės) Lietuvos, Estijos, Latvijos ir Lenkijos prezidentai — Valdas Adamkus, Lennart Meri, Guntis Ulmanis ir Alexander Kwasniewski apžiūrojo Rygos senamiestį.

Baltijos valstybių ir Lenkijos prezidentai Latvijoje

Ryga, birželio 28 d. (BNS) — Baltijos valstybių ir Lenkijos prezidentai pirmadienį Rygoje sveikino Lietuvos ir Latvijos pasiekę pažangą kelyje į Europos Sąjungą (ES) ir išreiškė pasitenkinimą dėl NATO viršūnių susitikimo Vašingtone, kuriame Baltijos valstybės buvo pripažintos vi-sateisėmis kandidatėmis į šią gynybos sąjungą.

Bendrame pareiškime vadovai pabrėžė, kad Lenkijos, Čekijos ir Vengrijos priėmimas į NATO žymiai padidino saugumą Europoje. Jie išsako pasitenkinimą tiek dėl Baltijos pripažinimo visateisėmis kandidatėmis, tiek dėl NATO pasiryžimo toliau testuoti atvirą durų politiką.

Prezidentai vieningai mano, kad pastaraisi ES viršūnių susitikimas Kelne davė naują

postūmį sąjungos plėtrai. Latvija ir Lietuva padarė deramą pažangą, kuri leidžia jas pakviesti į metų pabaigoje Helsinkyje vyksiančias derybas dėl narystės šioje sąjungoje. Išreikšdamas paramą trims Baltijos valstybėms, Lenkijos prezidentas Alexander Kwasniewski sakė, kad Lenkija nori būti ES ir NATO kartu su jomis. A. Kwasniewski taip

pat išreiškė norą, kad Baltijos valstybės būtų pastovumo pavyzdžiu Europai. „Pažvelgę į Kosovą, mes geriau suvokiame tikrovę“, sakė Lenkijos prezidentas.

Prezidentai apsvairstė ir Kosovo krizę bei išreiškė pasitenkinimą dėl tarptautinės bendrijos pastangų siekiant įtvirtinti taiką šioje Serbijos provincijoje. Jie patvirtino, kad jų valstybės yra pasirengusios dalyvauti tarptautinės bendrijos veikloje karo nuniokotame Kosove.

Naujoji Latvijos prezidentė pakviesta į Lietuvą

Ryga, birželio 28 d. (Elta) — „Tikiuosi, netrukus susitiksime Vilniuje“, niekada Lietuvos sostinėje nebuvo naujai Latvijos valstybės vadovė V. Vikei-Freibergai sakė darydama Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Pirmadienį V. Adamkus kartu su Estijos ir Lenkijos prezidentais į Rygą atvyko atsisveikinti su kadencija baigiančiu Latvijos prezidentu Guntiu Ulmaniu.

Naująją Latvijos vadovę liepos 8 d. tapsiančią V. Vikei-Freibergai pokalbis su V. Adamkumi buvo pirmasis susitikimas su užsienio valstybės vadovu po to, kai Latvijos Seimas išrinko ją prezidentė.

„Mes apsvairstėme svarbiausias Lietuvos ir Latvijos bendradarbiavimo kryptis, svarbiausias sritis, kur turime vienus tikslus — tai integracija į Europos Sąjungą ir NATO, gerų kaimyninių santykių su Rusija palaikymas“, atsakydama į Eltos ir Lietuvos televizijos klausimus sakė V. Vikei-Freiberga.

Naujoji Latvijos vadovė džiaugėsi radusi bendrą kalbą su Lietuvos prezidentu: „Tai svarbus susitikimas, kurį pavadinau mūsų tautų solidarumo ženklu“.

V. Adamkus po pirmojo pokalbio su V. Vikei-Freiberga teigė, kad ji maloniai nuteikė bendravimas su naująja Latvijos prezidentė. „Įsitikinęs, kad mūsų šalių bendradarbiavimas bus be priekaištų“, sakė

vaikų pardavimą į užsienį, o kartu — ir korupciją bei kyšininkavimą“, sakė Seimo pirmininkas.

V. Adamkus.

Paklausta, kaip ji įsivaizduoja savo darbą prezidentės poste, V. Vikei-Freiberga teigė: „Dabar jaučiuosi puikiai, ypač susitikdama su tokiais įspūdingais žmonėmis, bet manau, kad tai bus sunkus darbas“.

* Naujausias Statistikos departamento duomenimis, gegužės pradžioje Lietuvoje gyveno beveik 2,000 žmonių mažiau negu metų pradžioje. Gyventojų skaičiaus mažėjimą lėmė tik neigiamas natūrali gyventojų kaita. Šiemet per pirmuosius 4 mėnesius gimė 12,214 kūdikių — 171 mažiau negu pernai tokiu laikotarpiu. Gegužės pradžioje Lietuvoje gyveno 3 milijonai 698,800 žmonių. (Elta)

* Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pirmadienį nusiuntė užduotą telegramą tragedijai Latvijoje aukų artimiesiems. Tragedija Latvijoje įvyko sekmadienį per „Maduonos taurės“ ralio varžybas. Du lenktynių automobiliai susidūrė ir rėžėsi į minia, mirtinai sužaloję 7 ir sužeidę 20 žuovų.

* Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato (VPK) laikinasis vadovas Erikas Kaliaušas birželio 23 d. įteikė pirmuosius pažymėjimus sostinės policijos remėjams. Policijos pagalbininkais-savariais tapo 16 vilniečių, kurie mokėsi bendrųjų ir specializuotų disciplinų ir išlaikė parengiamąjį mokymą įskaita. Sostinės tvarkos sergėtojų talkininkai gaus specialias policijos rėmėjų liemenes, ženklus ir pradės budėti Vilniaus gatvėse. (BNS)

Parlamentarai Grūto miške apžiūrėjo sovietmečio „baubus“

Vilnius, birželio 28 d. (BNS) — Grupė Seimo narių pirmadienį apsilankė daug aistrų sukėlusiam kuriamame sovietmečio skulptūrų parke prie Druskininkų, norėdami įsitikinti, „ar toks baisus velnias, kaip jį piešia“.

Grūto miške privačioje „Hesono klubo“ valdoje kuriamą parką apžiūrėjo Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Žibartas Jackūnas, Seimo nariai Romualda Hofertienė, Juozas Listavičius, Vytenis Zabukas, Rolandas Zuoka. Išvykoje taip pat dalyvavo Lietuvos laisvės lygos vadas Antanas Terleckas, Tarptautinės kultūros paminklų tarybos ICOMOC narys Žibartas Simonaitis.

Kelių dešimčių hektarų nusausintos pelkės plose sovietmečio paminklų skulptūrų parodą po atviru dangumi kuria privačios bendrovės „Hesona“ savininkas Vilius Malinauskas. Bendrovė verčiasi grybų bei kitų miško ir žemės ūkio gėrybių konservavimu bei prekyba. Pasak savininko, jo imonėje dirba 500 žmonių.

Žurnalistas jis sakė pelkės nusausinimui, skulptūrų atgabenimui ir kelių nutiesimui išlaidęs maždaug 1 mln. 200,000 litų.

Dabar jau iškastas parko teritoriją supantis vandens sklidinas griovys, nutiestas platus smėlio takas, prie kurio atskirti medžių ir krūmų, susatyti keli leninai, kapsukai, dzeržinskiai, kiti revoliucijos bei sovietmečio veikėjai ir didvyriai. Ypač neįprastai ir komiškai atrodo Vilniaus universitete stovėjusi Lenino ir Kapsuko pora, kurioms nuimtos ir prie kojų padėtos galvos, bei Lukiškių aikštėje stovėjęs Leninas, kuris neturi aukštos granito pakylės, dešinės rankos nykščio bei dešiniojo bato.

Vedžiodamas svecius po buvusią pelkę, V. Malinauskas teigė kurdamas parką nepažeidęs jokių vyriausybės konkurse nustatytų reikalavimų. Seimo nariai „spaudė“ V. Malinauską, kodėl jis „nesuderinęs“ parko projekto su istorikais bei įvairiomis institucijomis, tačiau jis atsakė, jog to jokiuose dokumentuose nebuvo reikalaujama.

Pasak V. Malinausko, parko pradžioje bus pastatytas Vilniaus geležinkelio stoties maketas, nuo jo nutiesta siaurojo geležinkelio atšaka vingiuos po mišką ir baigsis prie

* Prancūzijoje vykstančio 31-ojo Europos vyrų krepšinio čempionato II rato antrosios rungtynės Lietuvos rinktinė sekmadienį F grupėje Le Mane nugalėjo Kroatijos krepšininkus 91:75 (50:42) ir, iškovojusi ketvirtąją pergalę iš penkių galimų, jau užsitikrino vietą ketvirtfinalio varžybose.

* Lietuvos pasieniečiai sulaukė beveik 22 tonas salmonelemis užkrėstų kiaušinių galvų mėšos nuopjovų iš Danijos. Daniška kiaušiena į Klaipėdos uosto pasienio punktą atgabenta prieš kelias dienas, ir ji bus grąžinta į Daniją. Šiemet tai jau šeštas atvejis, kai veterinarai nustato, kad iš užsienio įvežta mėsa yra užkrėsta. Maisto produktai jau buvo grąžinti į Lenkiją, Vokietiją, Olandiją. (BNS)

Stalino skulptūros. Vaziuojantieji gyvulių vagonais matys Irkutsko, Krasnojarsko ir kitų Sibiro miestų stočių maketus. Svarstoma galimybė prie geležinkelio įrengti koncentracijos stovyklos maketą.

V. Malinauskas viliasi, kad laukymeje prie Stalino veliau bus galima atidaryti sovietmečio muziejų, kur bus rodomi herbai, biustai, ikonografinė medžiaga, kiekvienos skulptūros „prototipų“ gyvenimo aprašymai su jų nusikaltimais žmonijai. V. Malinauskas planuoja naktį apšviesti skulptūras prožektoriais, kad jos atrodytų „kaip monstrai iš siaubo filmų“.

Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Ž. Jackūnas žurnalistams sakė nuogastaujantis, kad ši paroda neįsistatys „komerciniu pop šou“. Ž. Jackūno vadovaujamas komitetas jau šią savaitę turi paskelbti išvadą dėl Seimo nutarimo projekto, kuriuo siekiama nutraukti sovietmečio statų parko statybą ir perduoti skulptūras Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro žinion.

„Tą nutarimą reikia sureaguoti, kad teisiškai požiūriu nebūtų nesklaidumų ir spragų“, sakė Ž. Jackūnas. Pasak jo, Seimas neturi įgaliojimų „uždrausti ar atšaukti“ vyriausybės nutarimo, kuriuo skulptūros buvo perduotos kuriamam parkui.

* Varėnos rajone jau pradėjo veikti grybų supirkėtuves, į kurių sandėlius vietiniai gyventojai, atostogaujantys moksleiviai neša pilnus voveračių krepšius. Per dieną vienas grybautojas surenka maždaug po 1-3 kilogramus tokių grybų. Miskininkai spėja, kad už savaitės, kitos prades dygti ir kitų rūšių grybai. Šiemet kol kas didesnių bėdų su grybautojais aplinkosaugininkai neturi, grybautojai laikosi pagrindinių taisyklių — stengiasi nedraskyti samanų paklotės, nerinkti mažesnių kaip 1 centimetro skersmens galvūčių voveračių.

* „Alaus gamintojai, kovodami už vietą po saule, griebiasi įvairiausių triukų“, rašo „Lietuvos žinios“. Jau kelios dienos Lietuvoje galima skanauti 4 litus kainuojantį alų „Landsberger“, kurį nuo praėjusios savaitės importuoja AB „Vilniaus tauras“. Imones gen. direktorius Gediminas Janavičius sakė, kad alaus pavadinimas ir Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio pavardė atsitiktiniai. „Alus patentuotas Vokietijoje. Jis gaminamas mieste, turinčiame šimtmečių istoriją“. „Landsberger“ — toks šio miesto pavadinimas. Seimo pirmininko atstove spaudai Loretą Zakarevičienę teigė, kad profesorius alaus išvis nemėgsta, o dėl pavadinimo ji nematanti jokių problemų. (Elta)

KALENDORIUS

Birželio 29 d. Šv. Petras ir Paulius, apaštalai; Benita, Gedrimas, Matigirdas, Povilas.

Birželio 30 d. Pirmieji Romos Baznycios kankiniai: Adela, Emilija, Lucina, Norvilė, Otonas, Skaidas, Tautginas. 1920 m. Maskvoje pasirašyta Lietuvos ir RTFSR sutartis dėl tremtinių grąžinimo.

NAUJA VERSMĖ

(Čikagos Ateitininkų šeimos šventėje 1999.06.06.)

PILYPAS NARUTIS

Išklauseme jaunučių, moksleivių, studentų ir sendraugių (pirmą kartą!) ateitininkų žodžius. Kaip išpūdinga! Žodis — labai nuostabus žodis. „Pradžioje buvo žodis! Ir tas žodis buvo pas Dievą!“ byloja Šv. Raštas apie pasaulio sukūrimą. Koks tas žodis buvo? Pamąstykime! Čiurlionis, mūsų žymiausias dailininkas-kūrėjas, piešdamas pasaulio sukūrimo paveikslus, įrašo mažomis raidelėmis prie savo pirmojo paveikslėlio žodėlį „Tebūnie!“ — tai tas pirmasis Dievo tartas žodis, galingasis žodis ir — atsirado pasaulis, ir mes.

Visi esame buvę kalnuose: Europos Alpėse, Colorado, ar kituose. Neseniai teko būti Utah valstijos Zion parke. Ten tarp stacių, didingų, aukštų uolų, žvelgiant į uolas tarpekliuose iš apatės į aukštį, matai didingą vaizdą. Štai, iš Ziono parko anūkė Kristina rašo savo puslapiui Arui laisvutį. Patvelgiu, ką gi Kristina rašo Arui. O ji rašo štai ką: „Esu Zion parko kalnuose. Būdamas žemai kalnų papėdėje žvelgiu į kalnų uolas aukštyn ir jaučiuosi čia kalnuose, kad aš esu tokia maža, maža...“ Kalnuose Kristina pažvelgiu, ką gi Kristina rašo Arui. O ji rašo štai ką: „Esu Zion parko kalnuose. Būdamas žemai kalnų papėdėje žvelgiu į kalnų uolas aukštyn ir jaučiuosi čia kalnuose, kad aš esu tokia maža, maža...“

Bet štai žemėje matome išsiričiusias autostradas — važiuoja automobiliai, geležinkelis — važiuoja traukiniai, skraido apie žemę satelitai, o raketos ne tik apie žemę, bet ir į mėnulį, į tolimus žvaigždynus skrieja. Klesti mokslas, menas, kūryba. Medicina žmogaus amžių prailgina iki 100 metų. Tai nauja kūryba žemėje! Kas visa tai dabar sukurė? Žmogus! Žmogus tarė žodį: „Tebūnie!“ Ir štai — rieda traukiniai, skrenda kompiuterių valdomos raketos. Kūniškai, fiziškai silpnas žmogus, mažas žmogus šioje visatoje, savo protu, savo mintimis ir savo siela, mes sakome savo kūryba, žmogus yra šiame pasaulyje kūrėjas. Dievas davė žmogui galios ir leido sakyti tą žodį, galingą žodį: „Tebūnie!“ Žmogus nėra Dievas, bet žmogus, atsiradęs iš Dievo, yra galingas! Ir šandien — žodis yra sutartis su Dievu, yra atsiėmimas iš Dievo, kuris duoda mums kūrybinę galią šioje žemėje ir veda mus amžinybės keliu.

Kokia yra antroji pastaba — laiško prasmė. Jaunas žmogus yra natūralus. Natūralus žmogus nori turėti ryšį su kitu žmogumi. Mes sakome — žmogus yra visuomeniškas. (Vienas iš Ateitininkų principų!). Žmonės jungiasi į grupes, į draugijas ir, dalindamasis mintimis su kitais, žmogus nori būti galingesnis, kūrybingesnis.

1911 m. laikraštėlis „Ateitis“ ir buvo dalinimasis mintimis tarpusavyje ir tas subūrė tam tikrą lietuvių inteligentų būrelį, o „Ateities“ laikraštėlio mintimis besidalinantieji įgavo gražų vardą — ateitininkai.

Taip prieš 88 metus prasidėjo ateitininkų galingo žodžio sąjūdis, kuris buvo labai reikalingas anuo metu. Natūrali lietuvių prigimtis juto, kad galingas ir kūrybingas yra žmogus tik ryšyje su Dievu. Istori-

ja tai patvirtina: ateitininkų sąjūdis turėjo didelę įtaką visuomenei, atgaivino ir sustiprino lietuvių tautą. Lietuva išsivadavo iš vergijos, atgavo nepriklausomybę. Šis ateitininkų sąjūdis reikalingas ir šiandien.

Nepriklausomoje Lietuvoje ateitininkai išsiplėtė į didelę Ateitininkų federaciją (1918-1940 m.), kuri tvarkėsi kiek kitaip negu mes čia dabar. Ateitininkų federacijos pagrindas buvo korporacijos — studentų korporacijos. Tai buvo Ateitininkų federacijos žydėjimo metai. Tačiau nuo 1939 m. (60 m.) galingose Europos valstybėse įsigalėjo žiauri bedievybė — komunizmas, nacizmas. Galingi okupantai, pavergė Lietuvą. Prasidėjo genocidas Lietuvoje. 1941 m. birželio 14-15 dienomis, per vieną dieną apie 35,000 lietuvių buvo ištremti į Sibirą! Daug ateitininkų vadų žuvo Sibire. Lietuva kovojo su okupantais. 1941 m. birželio 23 d. lietuvių tauta sukilo prieš Maskvos okupaciją. Ateitininkai prisidėjo prie sukilimo. Trumpai atstatė nepriklausomybę. Lai-

kinosios Lietuvos vyriausybės vienu iš pagrindinių vadų buvo ateitininkas prof. Juozas Brazaitis. Naciai tos vyriausybės nepakentė. Ne tik vyriausybės nepakentė vokiečiai naciai, okupavę Lietuvą, emė žudyti gyventojus. 30,000 lietuvių buvo įkalinti nacių kalinimuose ir kacetuose. Naciai, paėmę 46 Lietuvos vadus įkaitais į Stutthofo kacetą, 11 jų nukankino. Nukankintas ten buvo ir ateitininkų dviosios vadas kun. Alfonsas Lipniūnas.

Kas pasidarė, kai žmogus, naudodamasis Dievo duota laisva valia, atsisako Dievo, nutolsta nuo Dievo. Žmogus nutolęs nuo Dievo virsta žvėrimu! Aš tokį žmogų — žvėrį mačiau ir jutau! Mūsų Ateitininkų federacijos buvęs vadas kun. Stasys Yla yra parašęs knygą „Žmogus — žvėris“. Tai knygą apie Stutthofo kacetą. Dabar jau daug knygų parašyta ir apie Sibirą. Tremtiniai Sibire paliudija tą patį, koks bausis yra žmogus be Dievo, žmogus — žvėris. Jis drasko ir žudo žmones, naikina tautas. Prisiminkim šiandien ir Kosovą!

Ne tik Europoje, bet ir Amerikoje, visi neseniai girdejo per radiją, televiziją, spaudą apie įvykius Amerikoje, Colorado Littleton miestelio mokykloje. Du jaunuoliai, nutolę nuo Dievo, pavirtę žvėrimis, emė šaudyti savo klasės draugus. Ar ne baisu!

Žmogus su Dievu eina kūrybos link, žmogus be Dievo krypta žvėrio link. Per 50 metų genocidas sunaikino ne tik 1/3 Lietuvos gyventojų, bet įvykdė ir dvasinį tautos genocidą — suluošino didelę dalį lietuvių tautos. Dabar ateitininkams tenka susirūpinti, kaip atitaisyti Lietuvos istoriją, nes okupantų klastojimai klaidino ir klaidina visus. Kaip atstatyti moralę, nes okupantai sužalojo daugelį, o ypač jaunimą. Lietuvą reikia desovietizuoti ir denacizuoti. Ateitininkija yra viena iš tu, kuri yra pajėgi grąžinti Dievą į lietuvių tautą, atstatyti 50 metų terorizuotą lietuvių ryšį su Dievu. Ateitininkų sąjūdis reikalingas.

Ateitininkų sąjūdis nežlugo. Ateitininkų federacija atsikūrė už Lietuvos ribų, persitvarkė pagal esamas išorines sąlygas. O štai dabar, mes — Lietuvos Ateitininkų federacijos dalis už Lietuvos ribų, suorganizuojame vėl savaip.

Trys logopedės, besirūpinančios neigaliųjų vaikų Lietuvoje gerove. Iš kairės: Vitalija, Monika Gilytė, kurios išpūdžius iš darbo Lietuvoje nesenai skaitame „Drauge“ ir Birute.

Čia Čikagos apylinkėse turime labai gabių mūsų jaunų ateitininkų vadovų ir vadovų suburtą natūralų ateitininkų šeimų sambūrį ir aš jį ir pavadinu — Ateitininkų šeimų federacijos pradžia. Čia klesti bažnytinis vaikų choras, kuriame didžiulia yra jauni ateitininkai ir vadovauja ateitininkas. Tai nepasididžiavimas — puikybė, bet faktas. Giesmės ir daina dvasiškai gaivina, į širdį prabyla!

Sakytiau prasideda nauja era, naujas laikotarpis už Lietuvos ribų — Ateitininkų šeimų federacija. Šią ateitininkų šeimų federaciją ypač aiškiai rodome šiandien Lemonte, prie Ateitininkų namų: turime šiandien didingą Ateitininkų šeimų šventę. Taip susitelkę šeimomis, vieni kitą paremdami, vieni kitiems pagelbėdami, parodome savo galią, šeimų galią ir kūrybą.

Seima yra pagrindinis Dievo sukurtas šiai žemės kūrybai vienetasis.

Šios dienos įžodžiu sutvirtiname ryšį su Dievu, žygiuoti kūrybiniu keliu. Ateitininkai kūrybiniu keliu ejo ir eina. Ir štai, nuo pirmosios „Ateities“ prieš 88 metus, ir dabar mūsų vyresnieji ateitininkai nestovi vietoje. Prieš keletą mėnesių teko būti ateitininkų profesionalų pasitarime kompiute-

rių tema. Ir šiandien, mes turime naują „Ateitį“ „Internete“! Po 88 metų pasirodė „Internete“ laikraštis — „Ateitis“! Jaunučiai, kurie turite kompiuterius, galite „Internete“ skaityti „Ateitį“. Garbės mūsų profesionalams, kurie įgalino „Internete“ pasirodyti „Ateičiai“! Visame pasaulyje esantieji ateitininkai gali „Internete“ skaityti „Ateitį“.

O štai, skaitau ir laikraštėlį — „Dauamanto kuopos laikraštėlis“. Koks puikus, gražiai iliustruotas laikraštėlis! Bravo mūsų vadovė! Šiandien šią ateitininkų Seimos šventę puošia ir „Internete“ „Ateitis“ ir „Dauamanto kuopos laikraštėlis“. Džiaugiamiesi su stipriname ir savo ryšius vieni su kitais ir džiaugiamiesi žengdami kūrybiniu keliu. Skaitau štai laikraštelyje Aleksos Razmaites mintis. Į klausimą, koks mūsų tautiško principo kelias, Aleksa rašo trumpai ir aiškiai, kad mūsų tautiško kelias yra — „Lietuva, mokykla, Dainava!“ Kaip gražu! Po visų darbų praėjusią žiemą, dabar atėjo atostogos. Ir atostogos turi būti gražios. Visi visi turime skubėti aplankyti garsiąją Dainavą — Spyglių ežerą.

Ateitininkija yra nauja versmė lietuvių tautai atgaivinti!

SVEIKATOS KLAUSIMAI

GANA MUMS FLIRTUOTI SU GILTINE

JONAS ADOMAVIČIUS, MD

Apie 60 milijonų amerikiečių turi padidintą kraujospūdį, trumpiau vadinama hipertenzija. Jis atsiranda, kai kraujospaudimas ir arterijos sienelės yra didesnės, negu normaliai. Toks spaudimas dažnai vadinamas tyliuoju žudiku, nes jis nesukelia nusiskundimų, bet labai artina smegeninę paralyžį, širdies ataką ir inkstų negervę.

Minėtas ir arterijos sienelės kraujospaudimas, kai širdis muša, vadinamas sistoliniu — tai pirmas skaičius kraujospūdžio matavime. Kraujo-

spūdis tarp širdies mušimų, kai širdis yra rami, vadinamas diastoliniu — tai antras skaičius kraujospūdžio matavime.

Kraujospūdžio matavime normalus kraujospūdis yra žemesnis negu 140/90 žmogui, turinčiam daugiau kaip 18 metų amžiaus, bet saugesnis kraujospūdis yra 120/80 ar dar žemesnis. Tas įsidėmėti kiekvienam ir kiekvienai. Mes dažnai kvailiojame, savo 150/95 kraujospūdį laikydami normaliu, nepavojingu, įgalindami mus ir toliau su giltine

draugauti, laikant savo idealu dešrą, kiaulieną ir taukus su šakociais.

Kas didina kraujospūdį?

Daznai esti nežinoma padidėjusio kraujospūdžio priežastis. Tuo atveju sakoma, kad žmogus turi pirminį ar esencialų kraujospūdžio padidėjimą. Tik kartais kraujospūdis padidėja dėl ypatingos padėties, kaip inkstų ar centrinės nervų sistemos liga. Tada toks padidintas kraujospūdis vadinamas antriniu. Nepaisant priežasties, svarbu sunormuoti padidėjusį kraujospūdį. Kaip tik čia mes visi ir visos apsilieidžiame — niekaip su giltinė bičiulyste nesisirkime.

Štai vyksta Lietuvos hipertenzioninkė. Ji niekaip Čikagoje nesunormuoja kūno svorio, nes persivalgo ir persitingi, o iš Lietuvos giminės praneša, kad ten šaldytuvai nesutalpinami su šaldytuvais: mėsų, dešrų, kumpių... Tai druska, taukai. O kur dar šakociuose kiaušinio tryniai, kuriais linksta ten stalai. Taip ir džiugauja giltinė, taip ir nyksta vienas po kito ir viena po kitos mūsų mylimieji ir mylimosios.

Ką mes galime daryti, kad ta giltinė taip nedžiugautų?

Daug ką galime padaryti, idant sunormuotume savo kraujospūdį, bet čia yra tas pats, kas ir tikėjime: Dešimt Dievo įsakymų visi ir visos žinome, bet nesigėdiname juos pro pirštus praleisti. Taip ir liekame giltinės artumoje, nepaisant mums medicinos perspėjimų — giltinę nuo mūsų tolinančios — veiklos. O ji yra šešeriopa.

1. Nerūkyk ir nekvėpuok kito rūkoriaus dūmus. Tada sumažės paralyžiaus ir kitų negėrų pavojus.

2. Valgyk vegetariškai — be druskos ir riebalų.

3. Sunormuok kūno svorį — kitaip praktiškai karstanešiai. Svaras daugiau, širdžiai darbo gausiau.

4. Gyvenk be svaigalų — alkoholis didina kraujospūdį arterijose.

5. Palik pėkšlės vištos tuopklą — darbuokis, darbą palaime laikyk. Nors po 20-30 minučių kasdien pavaikščiok — jau daug padarysi giltinės šalin nuvarymui.

6. Suvalgyk kasdien česnaką po vieną kitą skiltelę ar vią galvutę — priklausomai nuo kraujospūdžio dydžio ir visų kitų penkių giltinę tolinančių elgesių.

O jei visus šiuos dalykus pasisavinsi ir dar gydytojo prirašytų vaistų prireiks (dažniausiai šlapimą varančių), tai juos imk tik taip, kaip įsakytą.

Niekada nepaliauk minėtų patarimų pildes ir savaip juos nekraipyk be pasitarimo su gydytoju.

Yra šimtai vaistų kraujospūdžio sunormavimui. Visi jie šalia gėrio ir dar blogi teikia.

St. Petersburgo tautinių šokių grupės „Audra“ šokėjos šoka dzokų polką. I eil. pirmoji iš dešinės grupės vadovė D. Adomaitienė.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pato išlaidas, pakvitatvymų už prenumeratą nesimintame. Prie pavarde ir adreso, siūdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$60.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$65.00	\$45.00
Tik šaltinio laida			
JAV	\$80.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$85.00	\$50.00	\$38.00
Užsienietis (Lietuva)			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliarus paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šaltinio laida oro paštu	\$180.00	\$85.00	
Tik šaltinio laida reguliarus paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius — Danutė Binkolienė

Administratorius — Valentinas Krumpelis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šaltinio laida ne dirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šaltinio laida ne dirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos skelbiamos, gavus prašymą, ką nori skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesiunčiame.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Todėl visi ir visos pirmiausia išpildykime visus minėtus šešis reikalavimus, o tik tada ir tik tada, su gydytojo pagalba, vykime giltinę „už Uralo, žemės galo“.

Bet mes kaip tik priešingai elgiame: prašome vaistų, o šešis prieš vaistų ėmimą pasisavinantius reikalavimus negirdomis praleidžiame. Čia kaip tik ir yra mūsų nelaimė: mes su padidinto kraujospūdžio giltine taip susidraugavome, net kapų duobėn gulstis sutinkame, kad tik su giltine draugystė neiširtų.

Aišku, kad gana mums tokių kvailysčių. Sutarkykime savo jausmus, sunormuokime savo asmenybę ir tik tada pajėgsime išpildyti dabartinės medicinos minėtus šešis reikalavimus.

Mat, jei vien vaistais pasitikėsi, tai gali daug nukentėti, nes vaistai kiekvienam skirtingai ir tik po tam tikro laiko ima veikti, ar neveikti, ir juos reikia kiekvienam atvejui pritaikyti. Sėkmės!

• Kauno universitetinių klinikų Kardiologijos klinikoje beveik mėnesį nebuvę atliekamos širdies operacijos, nes klinika negavo būtinių medikamentų. Nesulaikę pagalbos, mirė vienas žmogus, o keletas atsidūrė kritinėje būklėje, praneša „Respublika“ (06.08). Susidariusią padėtį minėtos klinikos vadovas kardiologas Rimantas Benetis pavadino skandalinga. (DPA)

MINISTRO AVANTIŪROS KAINUOS 74 MLN. LITŲ

Būtingės naftos terminalo statyba, kainuosianti 1,06 mlrd. litų, gali pabrangti dar 156,4 mln. litų. Tokios sumos reikalauja terminalo generalinis rangovas — Vokietijos junginys „Preussag“ ir generalinė projektuoja — JAV bendrovė „Fluor Daniel“.

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, kai kurios terminalo statybos išlaidos padidėjo dėl strateginės investuotojos ir Lietuvos naftos ūkį, JAV įmonės „Williams International“ dar pernai pradėto skubinti ankstyvojo naftos eksporto. Nors buvo skelbta, kad eksportas prasidės dar praėjusiais metais, ne vienas tanklaivis iki šiol nepripildytas ir dar neaišku, kada tai įvyks.

„Williams“ skubinant Būtingės terminalo statybą, „Preussag“ buvo apkaltinta vilkinančių statybos darbų, didinančių kainius, todėl iš jos buvo atimti keli statybų užsakymai. Nuostolių dėl prarastų projektų „Preussag“ taip pat įtraukė į pretenzijų sumą.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4847 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimui (kalbėti anglų kalba)
Tel. 708-422-6200

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Klauskite telefonu
6916 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-8888
Valandos pagal susitarimą

DANTŲ GYDYTOJAS
TOMAS ŽUBINAS, D.D.S.
Fairview Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60090
630-988-0884
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviškai

ARAS ŽIOBA, M.D.
INDRE RUDAVIČIUS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 627-0089
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3C,
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 436-0120

LINAS SIDORYS, M.D.
Aktyvūs / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-636-8822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7708

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

„Fluor Daniel“ reikalauja 82,4 mln. litų, tačiau kol kas manoma grąžinti tik 4 mln. litų, nes turima rimtų pretenzijų dėl projektavimo kokybės, vėlavimo atlikti išpareigojimus.

Pasak „Lietuvos ryto“, ne vieno lito iš rangovų pareikštos pretenzijos nepriimsi „Williams“, kuri gaus 66 proc. „Mazeikių naftos“ susivienijimo akcijų. „Williams“ ne tik nepriimsi jokių pretenzijų, bet dar gaus iš Lietuvos per 20 mln. litų už konsultavimą ir valdymo paslaugas.

R.J.

VILTIMI PRIEŠ BLOGI

VYTAUTAS KASNIŪNAS

Vasaros laukimas — tai mūsų gyvenimo vilties ir grožio dovana. Birželis tarp religinių švenčių prazysta danguje ir žemėje. Dainos susilieja su paukščių giesmėmis ir trumpas naktys pakvimpa meilės simfonijomis. Vieniems ji ateina su paparcio žiedo ieškojimu, kiti svaigsta rūtų darželiuose, bet visur ji plaukia žemais debesimis, lyg rūkais nusėdama, rasomis papuošdama. Meilė ateina iš skėstais glėbiais ir apgaubia visus.

Toks buvo ir 1941 metų birželis, šventos Antaninės, lyg vilties ir meilės vestuvės, vis laukiantios laisvės spindulių susipindėjimo.

Bet po trumpo skausmo miego pabudino sapnas apie juodą juodą skarą, kuri apgaubė visos Lietuvos rytmetį.

Birželio 14-oji lietuvių atmintyje liko kaip juoda diena. Tai buvo pirmoji masinių deportacijų diena, pirmas masinis gyventojų tremimas iš gimtojo krašto, pasirengimas juos išžudyti Sibiro šalčio turgose.

58-ąją kartą minime tą vilties ir Gedulo dieną. Kasmet apie ją rašome, kalbame, susikaupimo dienas skiriame, bet jos turinys keičiasi su besikeičiančiais istoriniais metais. Kai aš kartą savo radijo pasakojimuose — kelionėse per Lietuvą — „Grazioji Nemuno šalis“ romantiškai pasakojau apie grįžimą į Lietuvą, kaip mus pasitinka aukštaisiais policininkais pasienio postuose, Kauno Laisvės alėjoje. Vilniuje ir žmonės, apgaubti svajonių pasaulio, kartą girdėję, džiaugsmingai prašė pakartoti.

Ir kaip tik po to, 1953 m., po kelių mėnesių, Los Angeles kalbėjęs prof. Mykolas Biržiška sugrįžė tą mūsų išsivąjotą, dienos keliuose išgyventą, naktų sapnuose išsapanuotą svajonių pasaulį. Jis kalbėjo: „Pirmiausia giliai įsisamo-

ninkime vieną dalyką: Lietuva nei savo dvasine (kultūrine), nei ekonomine ar socialine struktūra nebebus tokia, kokią mes ją palikome, pasitraukdami iš jos.

Jeigu laimė būtų lėmusi, kad Lietuvos valstybė būtų atsisitaisiusi tuoj po pirmosios bolševikinės ir vokiečių okupacijos, sakysime, 1944-1945 metais, galbūt su mažais pakitimais mes būtume galėję grįžti į senąsias gyvenimo formas.

O dabar jau kas kita, ne tik visiškai išardytas seniau nusistatęs ekonominis krašto gyvenimas, ne tik išjungta iš šio gyvenimo daugybė žmonių, bet išaugo nauja karta. Be to, žmonių dvasinis kitimas, ypač atsimeriant absoliutinį, brutalių sovietinio veikimo viešpatavimą ir aklą krašto uždarymą nuo laisvojo pasaulio kultūrinį įtaką, eis su laiku gilyn.

Nors tas uždarymas ejo gilyn ir buvo užtvirta „geležinė uždanga“ — lietuviui herojui — laisvės kovotojui niekas nepastoj keli. Jie veikė Lietuvoje, jie veikė ir Amerikoje. Juos jungė tėvynės meilė, juos lydėjo pasiaukojimas, idealizmas. Kad Lietuvoje laisvės kovotojai buvo žudomi, kentėjo Sibire, kalėjimuose — ateinančios žinios lyg žaibu skrodė Amerikoje lietuvių gyven-ties vietas, lyg griauštinis nuskambėjo prieš 113 metų, kuriant Susivienijimą Lietuvių Amerikoje, Pijaus Pasecko mestas šūkis: „Be visų lietuvių vienybės, aš kito kelio nematau“.

Ir taip, lyg su dangaus palaima, susibūrė visi Amerikos lietuviai ir Amerikos lietuvių taryba, kad politiniai veiksmai, kovotų dėl Lietuvos laisvės. O kad galėtų padėti skurstančiai Lietuvai, politiniams kaliniams, Sibiro tremtiniais, susibūrė kelios lietuvių labdaros organizacijos ir Bendrą Amerikos Lietuvių

Maironio mokyklos 1999 metų abiturientai. I eilėje iš kairės sėdi: Audra Bielskutė, Aliukas Gylis, Giedrė Kazlauskaitė, Tomas Vizinas, Agnė Misulnaitė. II eilėje: auklėtoja Danutė Grigalioniė, Linas Dailidė, Viktorija Trakytė, Ugnė Adikevičiūtė, Rasa Milo, Marija Domanskytė, Darius Radvila. III eilėje: Justinas Riškus, Viktoras Šaulys, Justinas Jonušas, Adomas Radick. Maironio mokyklą šiais metais baigė ir Karolina Lieponytė, Tomas Mikuzis ir Aušra Pumpytė.

fondą — į BALFą, į kurį siuntė savo aukas visi Amerikos lietuviai.

Ilgus dešimtmečius minėjome Gedulo ir vilties dienas, kai Lietuva buvo rusų okupuota, ir dešimtą kartą, kai jos didvyriai iškovojo laisvę ir nepriklausomybę. Daug kas iš mūsų vyko į Lietuvą, kad Birželio tragediją išgyventume „Baltijos kelio“ dvasioje, laisvės ir nepriklausomybės žiburiams šviečiant, ir kai 1995 m. birželio 14 d. Vilniuje prie priminklo tremties aukoms, greta buvusių KGB rūmų, įvyko susibūrimas, kurį surengė Lietuvos krašto apsaugos bičiulių klubas ir jį remiančios organizacijos kartu su Vilniaus miesto savivaldybe „Nugalėjimo blogi“, — taip buvo pavadintas šis renginys. Atėjo buvę partizanai, politiniai kaliniai, tremtiniai, šauliai. Kalbėjo Vytautas Landsbergis, o Seimo narys Juozas Listavičius sakė: „Prieš penkerius metus Lietuva tapo nepriklausoma, bet laisva ji nėra ir dabar“. Lietuvos Respublikos kariuomenės vyriausias kapelionas, monsijoras Alfonsas Svarinskas savo kalboje apgailestavo, kad pamiršti genocido aukų neatvykę aukšti valdžios pareigūnai, kurie nedalyvavo ir arkikatedroje aukotose Mišiose.

Po minėjimo Tragiškasis birželis virpėjo mūsų širdyse, nenuskendė gerklių žodžiais sunkiai spraudęsi pro lūpas. Tai tokia mūsų dovana jums,

atvykusiems iš Vakarų — sa-tė jie. O mes godėme: „Viltimi prieš blogi“.

Praėjusiais metais — 1998-aisiais, Lietuvai rengiantis minėti Gedulo ir vilties dieną sekmadienį, birželio 14 d., į Lietuvą atskrido birželio 13 d., šeštadienį, pusės dienos vizitui Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas. Jis žinojo, kokiam rytojaus dienos minėjimui pasirodys Lietuva, tad ir pasi-rinko naują gėdinimą, atskleidė Rusijos poziciją laikyti visas tris Baltijos valstybes laikinai išsprendusiomis kolonijomis. Tai patvirtindamas, jis pareiškė, kad visų trijų ar bent vienos Baltijos valstybės narystę NATO, yra Maskvai nepriimtina, nes sukelia Rusijai tam tikrą grėsmę. Tuo pa-gąsdinęs, norėdamas duoti rytojaus minėjimui naują temą, pasimatęs su prezidentu, premjeru, Seimo pirmininku, išvyko, atlikęs užsienio žvalgybos tarnybos vadovo misiją.

Praėjusiais metais Gedulo ir vilties minėjimui paskleistas dulkes kai kas mėgino šiais metais valyti. Įsisteigęs „Hesono klubas“ ruošia sovietinio okupacijos laikotarpio paminklinių skulptūrų parko įkūrimą gražioje, šventoje Džukų žemėje, Varėnos rajone, Grūto miške. Mūsų pareiga pasisakyti prieš šį parką.

Gedulo dienas sujungė su viltimi, prisimename siaubą, ašaras ir raudas, kurios praei-

na kaip septyneri „liesieji“ me-tai, viltimi pasitikdami „septynerius riebius“ metus.

Tegu mūsų meilės širdys kartoja Vaidganto žodžius, ieš-kant tėvynėje deimanto ar deimanciuko, ir juo puoškime savo tautybę. Tegu sustingsta mano lietuvis gomuryje, jei skleistis netiesą ir kenkiautau, Lietuvai!

Tegu nutirpsta pirštai, lai-kantys plunksną, jei skleistis neapykantą ir nemylė-tiesą savo artimo brolio, sesers — visų tėvynainių lietuvių.

Tu, mūsų mylima Lietuva, esi saulės spindulys, papuoš-ta, apvainikuota, didvyrių žemė! Mes neklausime, ką tu mums duosi, bet mes klausia-me save, ką tau, Lietuvai, be mūsų meilės ir pagarbos, duosime!

(Skaitytą ALTO ruoštame Tremi-mų pamėnėjime š.m. — birželio 13 d. Čikagoje.)

• **Šeštųjų lito įvedimo metinių proga** Lietuvos banke atidarytame muziejuje tarp daugelio įdomių parodinių rodoma ir 100 litų banknotų spausdinimo ofsetinė plokštė, kurią naudojo JAV banknotų firma, gamindama nepriklausomybės atgavusios Lietuvos pinigų, kurie, dėl jų gamybos trūkumų, buvo išimti iš apyvartos. Del blogos litų kokybės Lietuvos bankas su amerikiečiais bylinejasi jau keleri metai, o ofsetinę plokštę ir kitą nepakartojamą litų gamybos įrangą gavo tik per teismą. (Elta)

Ar tai nebus balsas, „šaukiantis tyruose“?

Šis šimtmetis atnešė žmo-nijai daug skausmo, kurio du didžiausi kaltininkai — komu-nizmas ir fašizmas. Ir vie-no, ir kito nenumaldomas im-perialistinis godumas mūsų planetą paskandino kraujo mariose.

Nors Antrasis pasaulinis ka-ras jau seniai praeitis — jo padaryta žala tik iš dalies atitaisyta: kol vienas agresorius buvo sunaikintas, o antrasis liko toliau vykdyti savo niek-ingus darbus, niekas nega-lėjo tikėtis pastovios taikos, juo labiau, kad Europos žemyno rytinė dalis nuo vaka-rinės buvo atskirta „geležine uždanga“.

Nugalėtasis agresorius ture-jo atsakyti už savo nusikalta-mus darbus prieš žmoniją įvairiuose tarptautiniuose tri-bunoluose, kurių labiausiai pagarsėjęs — Niurnbergo teis-mas. Jame išskaičiuoti nacių nusikaltimai, nubausti jų vyk-dytojai. Tiesa, tai buvo tik „stambiosios žuvys“, o „smul-kiąsias“ dar ir dabar tebegau-džydų Wiesentalio centras.

Kartais su tokiu uolumu drumsdamas vandenį, kuria-me jų ieško, kad nukencia ir nekalteji.

Toks ištisų tautinių grupių pačioje Vokietijoje ir užim-tuose kraštuose žudymas ne pirmą kartą vykdytas mūsų planetos istorijoje, bet pirmą kartą tokiu plėčiu ir taip mo-dernių susižinojimų priemo-nių plačiai atskleistu mastu. Nors daugiausia nuo nacių siautėjimo nukentėjo žydų tautybės žmonės (tuomet dar nebuvo išsireiškiusi „etninis valymas“, bet šis tragiškasis metas į žodynus įrašė zo-džius „genocidas“, „holo-kastas“), tačiau naikinimo neišvengė ir lietuvių, ir kitos nacių okupuotos tautos. Jeigu ne Antrojo pasaulinio karo pa-baiga, atnešusi visišką naci-zmo sutriuškinimą, nuostoliai būtų daug didesni.

Šiandien dažniau girdime, kad tarptautinis tribunolas ir didžiųjų nusikaltelių suola jau daug greičiau sodina taut-žudystę apkaltintuosius Ru-andoje, Bosnijoje-Herzegovi-noje ir kitur; pastarosiomis savaitėmis kruopščiai registruojami smurto veiksmai, vykdyti prieš albanų kilmės Kosovo provincijos gyvento-jus, o Jugoslavijos prezidentas Slobodan Milošević oficialiai apkaltintas ir pasmerktas kaip tų baisių darbų kalti-ninkas.

Tačiau antrasis šių kru-vinųjų dvynių — komuniz-mas, tarp 1917 ir 1989 m. su-gerasis tartytojas. — Žinau. — Tai turesi atpasakoti prie jo akių Iseina ir pri-žiūrėtojai įsako atvesti Juozą. Po kiek laiko teina ir Juozas; baltas kaip popieris, ir pilnom budosio akimis mane pasveikina. Pasodina priešais mane. — Ar pažįsti Jankauską Juozą, Domo sūnų, gimusį tais ir tais metais? — pastatė pirmą klausimą tartyto-jas. — Pažįstu. — Ką žinai iš jo kontrrevoliucines veiklas? — Tylu. Tada tartytojas ėmė duoti atskirus klausimus. — Ar Jankauskas buvo Mockėnų kaimo susirin-kime? Juozas man mirtelėjo ir aš atsakiau. — Taip. — Ar Jankauskas buvo Velinių nakti moksleivių de-monstratyviniame susirinkime kapinėse? Ir Juozas vėl mirtelė. O aš atsakau. — Taip. Į klausimus, po kurių Juozas mirtelė, aš atsakydavau teigiamai, jei nemirtelėdavau — neigiamai. Taip buvo per visą akistatą. Tartytojas, nors ir mane mūsų kombinacija, tačiau tylėjo. Pasirodė, kad ir jis komu-nistų yra gerų žmonių, ne visi šunys.

(Bus daugiau)

Birželio 13 d. prieš Tragiškųjų birželio įvykių pamėnėjimą Šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje kalbasi (iš kairės): žurn. Antanas Juodvalkis, ALTO Čikagos skyriaus pirm. Matilda Marcinienė ir paskaitininkas Vytautas Kasniūnas. Nuotr. Ed. Šulaičio

O DIEVIŠKOJI APVAIZDA

VYTAUTAS PIJUS GALVYDIS

Mokaleivio atsiminimai

Utena, 1943 m.

Tėsinys

Nr.19

Kodėl gi draudžia man pakelti galvą ir sekti taip išsiilgtųjų debesų kelio-nę? Argi jiems gaila, kad aš prisimenu laimingas die-nas, savo vaikystę ir laisvę? Turbūt gaila...

Ir vėl kameroje. Oras toks bjaurus, toks nemalonus, kai palygini su šviežiu ir gaivinančiu kiemo oru.

Jau pavasariop. Kovas baigė savo dienas. Su kovo mėnesio pabaiga pasibaigė ir maisto išrašai. Prasidėjo tardymai.

Vieną naktį, tik prižiūrėtojams pasikeitus, iššaukė Poviliuką ir tiesiai nuvedė į karcerį. Visi kalbame ir tariamės: už ką galėtų jį nubausti?

— Už tai, kad smarkiai krizena, — nurodė Jonas mums priežastį.

— Ne! — atmetė Vladukas jo nuomonę. — Baudžia už ką kita, tik ne už garsų juokimąsi. Nes visi garsiai juokėmės, ne jis vienas.

Truputį nejuokau. Išvedė draugą naktia, visai netike-tai ir nežinia už ką įkėio į karcerį...

Po dviejų dienų Poviliuką vėl atvedė. Atsistojo jis

viduryje kameros, išblyškęs, pamėlynavusiais pa-akiais ir sakė:

— Žinote kaip jaučiuosi: kaip iš kalėjimo į laisvę, taip iš karcerio į kamera...

— Už ką tave įkėio? — paklausiau.

— Pradėjo tardyti. Pasakė, kad po kovo mėnesio gautų išrašų, vėl pradėsią darbuotis, t.y. tardyti. Kai mane išvedė iš kameros, paklausė, ar buvęs aš karce-ryje? Atsakiau, kad dar nebuvo. Tada tiesiai ir nu-vedė į karcerį...

— Gal paleis tave dabar. Mat, kalėjimą gerai pažįsti, net ir karcerį buvai! — pasišaipė Jonas, bet greitai su-sigriebė, negerai išsitaręs.

— Žinot ką: šią naktį sapnavau, kad Jonas sėdi kar-cery... — išsišokėliui pavaziuoja Vladukas.

Tas net nubalo. Mat baisus bailys...

— Tikrai? — paklausiau.

— Tikrai, — atsakė man šelmiškai mirktelejęs Vla-dukas.

Tam jau ir visos blusos numirė. Visą dieną žmogus buvo kaip nesavas. Po vakarienės tyliai paklausė Vla-duką:

— Ar tikrai taip sapnavai?

Vladukas nusiuko iš jo bailumo ir pasakė, kad tyčia pagąsdinęs, nesapnavęs, net ne pagalvojęs apie tokius niekus...

Po kiek laiko ir mane pradėjo čiupinėti. Visą bylą vėl iš naujo perkratė, vėl tardė, gąsdino. Tik nežinau,

kodėl į karcerį nebekišo. Gal tokia jiems malonė užėjo, nežinau. Tardė „malonus“ tartytojas, lietuvis. Bet visi-gi kur kas geriau, kai tardė „malonus“ lietuvis, negu tydas. Klausinėjo tuos pačius klausimus, kaip ir pir-miau. Dažnai tardydavo po vidurnakčio ar per pačius pietus. Sugrįžti į kamera, atrandi atšalusią sriubą, ku-rios paviršiuje plaukioja žarninių taukų plėvelė. Iš-nervuotas ir susijaudinęs, negali nė šaukšto nuryti.

Kartą po pasivaikščiojimo vėl mane šaukia į tardy-mą. Tardo apie mano nelaimės draugą Juozą Jankaus-ką. Jį, pro lange praskustą skylę, dažnai matau ei-nantį pasivaikščioti ar į pirtį.

— Ar Jankauskas dalyvavo Mockėnų kaimo susirin-kime? — paklausė tartytojas.

— O jis pats, ar prisipažino? — klausimu atsakiau į klausimą.

Tartytojas pažvelgė į mane lyg į cirko juokdary.

Taip man atsakius ir jo klausimus, taip jis nuošir-džiai nusiuko, kad ir aš pats nenorėdamas nusi-šypočiau.

— Žinau ir suprantu tave, drauguži, — tare man švelniai tartytojas. — Geriau paklausyk jo protokolą.

Perskaitė ir man patiam davė perskaityti. Tikrai, po protokolo tikras Juozo parašas, o ne sufabrikutas.

— Tai dabar žinai, ką jis prisipažino? — paklausė

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

LIETUVOS KARIUOMENĖS DELEGACIJA VĖL APLANKĖ LIURDĄ

Šių metų gegužės 28-30 d. Liurdo mieste — Prancūzijoje vyko 41 tarptautinis kariuomenės maldininkų renginys — Taika pasauliui. Po dvejų metų pertraukos Lietuvos kariai vėl buvo sutikti su Lietuvos vėliava, plevėnancia ne tik prie Liurdo bazilikos, bet ir miesto gatvėse, aikštėse, ir džiaugsmingais sveikinimais, kad Lietuva vėl dalyvauja svarbiame pasauliniame renginyje, kurio žodis — „Kelias — piligrimas“ turi tapti svarbiu žodžiu, kaip ir žodis taika. Liurdo renginiai parodo ir liudija, kad yra ir nesmurtinių priemonių pasiekti taiką pasaulyje, kai taika pirmiausia surandama savyje su Dievo pagalba. Jokie kalinimai, jokie narkologiniai kabinetai ar belaisvių stovyklos taip nepakeičia ir gerąją pusę žmogaus, kaip Dievas. Nuo senų laikų žmonės po stebuklingo Šv. M. Marijos apsilankymo Bernardetai Subiru renkasi į Liurdą melsti taikos pasauliui, sau dvasinės ir fizinės sveikatos.

Tomis dienomis, kai vyksta masiniai religiniai renginiai, Prancūzijos laikraščiai spausdina daugelį stebuklingų būdų, tarptautinių komisijų pavirtintų, žmonių išgijimą ir dar didesni besitęsiantį nepavirtintą sąrašą stebuklingų pagijimų, kurie dar reikalingi tarptautinių komisijų įvertinimo.

Negausi mūsų karių delegacija labai gerai atstovavo Lietuvai renginiuose nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro. Norim nuosirdžiai padėkoti visiems delegacijos nariams, bet labiausiai tiems, kurių nuovargis, įtampa, karštas oras, „neišvertė iš kojų“. Didelis krūvis teko vairuotojui Rimantui Ališauskui, kuris ką tik buvo grįžęs iš misijos Makedonijoje. Ir jis nekalta, kad 400,000 kilometrų pravažiavęs automobiliu, patyrė gėdimą grįžtant ir vos įvažiavęs į Vokietiją teko turėti privertinių atostogų viešbutyje 4 pa-

ras. Neįkalbami buvo vokiečiai, kad mes vykstame tranzitu, kad ribotas laikas, reikia kapelionui ruošti kitoms išvykoms, o, be to, ir mūsų sąlygos neleidžia būti taip ilgai. Pasakyta — automobilis, bus sutaisytas po 4 parų. De-koju Krašto apsaugos ministerijos vadovybei, kad labai pagelbėjo mums šioje padėtyje.

Taikos siekimas pasaulyje agresyviomis karinėmis formomis ar grasinančiais diktatoriškais nutarimais visai kitai taip įgauna savo reikšmę čia, Liurde, kur daug vilties, daug džiaugsmo, daug nuosirdaus vienas kito supratimo, kai šalia stovi ir savo vietą suranda įvairių valstybių kariuomenės vadai bei kariai. Kai visa politika sutelpta žodyje Dievas ir jo statusas.

Tad nenuostabu, kai šio renginio organizatoriai paminėjo, kad yra valstybių, kuriose dar stiprus tik politinis vienas ar kitas vyraujantis partijos vaidmuo kariuomenės gyvenime ir Liurdo prasme supranta tik kaip simbolinę mandagumo eskursiją, pasiūdami tik delegacijų atstovus. O buvo prašymas ir kvietimas leisti tūkstančiams karių atvykti į Liurdą negu juos pasiūsti vykdyti teroro veiksmus į kitas šalis.

Buvome įvertinti gerai. Tai dažnai skanduojamais šūkiais „Lituanie“ ir plovimais. Mūsų delegacija vyriausiojo kariuomenės kapeliono asmenyje buvo apdovanojama 41 tarptautinio maldininkų renginio ženklu ir video juosta už praeitų metų, kai vyko 40 jubiliejinis renginys ir mūsų šalis pernai neatstovavo.

Iki susitikimo kitais metais Liurde, Šv. M. Marija! Taip nuskambėjo žodžiai įvairiomis kalbomis uždarančią šį atsisveikinimo renginį. Tėbūnie taika pasaulyje!

Kun. Alfonsas Bulota
Lietuvos Respublikos
Kariuomenės vyr.
kapelionas

IKURTA RYTŲ SIBIRO APAŠTALINĖ ADMINISTRATŪRA

Papiežius Jonas Paulius II padalijo plotą didžiausią pasaulyje Rusijos Sibiro katalikų apaštalinę administratūrą į dvi dalis ir įkūrė naują Rytų Sibiro apaštalinę administratūrą, kurios centras yra Irkutске.

Iki gegužės 18 dieną Vatikane paskelbto pranešimo Rusijos katalikų pastoracinę globa buvo paskirta dviem apaštalinėms administratūroms. Viena jų apima Rusijos europinę dalį. Jos centras yra Maskvoje, ir jos apaštalinis administratorius yra arkivyskupas Tadeušas Kondrusevičius (augziliaras vyskupas Klemensas Pikelis rūpinasi Pietų Rusijos katalikais). Sibiro apaštalinei administratūrai, kurios centras yra Novosibirske, vadovauja vyskupas Jozefas Vertas, SJ.

Naujosios Rytų Sibiro apaštalinės administratūros valdytoju paskirtas lenkų vyskupas Jezus Mazuras, kuris jau metus dirbo vyskupo J. Verto, SJ, augziliaru ir, įgyvendamas Irkutске, rūpinosi Rytų Sibiro katalikų sielovada. Taigi naujasis 45-erių metų ganytojas savo darbą ir gyvenimo sąlygas spėjo pažinti.

Nuotr. Eltos

pos, gyvena apie 16 mln. žmonių.

Viename savo interviu šių metų pradžioje, vyskupas J. Mazuras sakė, kad regione turėtų būti apie vieną milijoną žmonių, turinčių „katalikišką šaknis“. Tai daugiausia etniniai lenkai, vokiečiai, lietuviai, baltarusiai, ukrainiečiai ir korejiečiai, kurių tėvai ir seneliai įvairiais keliais atsikūrė tame atšiauriame krašte. Tikrų katalikų tėra tik apie 55,000, tačiau ir jie ne visi praktikuojantys.

Ypatinę dėmesį vyskupas skiria jaunimo katekizacijai, todėl įkurti penkerių metų kursai žmonėms, norintiems tapti katechetais. Dėl didelių atstumų užsiėmimai kursuose vyksta sesijomis. Rytų Sibiro teritorijoje darbuojasi 23 katalikų kunigai, daugiausia lenkai, slovakai ir amerikiečiai. Sielovadoje jiems padeda 14 seserų vienuolių, atvykusių iš Lenkijos, JAV, Ispanijos ir Japonijos.

Vyskupas J. Mazuras priklauso Dieviškojo Žodžio vienuolijai ir kunigų buvo išventintas 1979 metais. Studijavo Liublino katalikų universitete Lenkijoje ir Grigaliaus universitete Romoje. Iki paskyrimo vyskupu į Sibirą 1998 metais darbavosi Ganoje ir Baltarusijoje.

„XXI amžius“

ŠVENTĖ DVIGUBA JUBILIEJŲ

Nors dabartiniai tėvo Antano Saulaičio namai toli nuo Čikagos, bet kelis kartus per metus jis sugrįžta į senąsias vietas. Jėzuitų namuose pradeda skambėti telefonai. Skambina įvairūs draugai. Vieni planuoja vestuves, kiti krikštynas, treči rūpinasi sergančiais tėvais ir t.t.

Paskutinės kelionės metu buvo smagu, nes t. A. Saulaitis, ne tik galejo džiaugtis kitų šventėmis, bet ir jo draugai

„PARTIZANO MOTINA“, PAMINKLA PAŠVENTINUS

Partizano motina stovi mums prieš akis, kaip gyva ir labai miela asmenybė, kaip simbolis mūsų tautos neužgastancio troškimo ir ryžto apginti tai, kas mums visiems

turėjo prągą pasidžiaugti t. A. Saulaičio dviguba švente. Gegužės 28 d. tėvas A. Saulaitis šventė šešiasdešimtąjį gimtadienį, o gegužės 17 d. trisdešimtą kunigystės jubiliejų.

Ta proga gegužės 26 d., trečiadienį, Jaunimo centro kavinėje įvyko netradicinis, neformalus susitikimas. Skiriant Migliniūnės salę išpuošė laukų ramunėmis, Albina Ramanauskienė priiminėjo svečius, putė balionus, pjaustė pyragus. Prisirinko įvairių kurtų tėvo A. Saulaičio draugų. Visi svečiai buvo vaišiami Danutės ir Juozo Kapačinskų, Racine Bakery savininkų skanomis vaisėmis. Tai buvo jų dovana t. A. Saulaičiui. Marytė Utz, Jaunimo centro direktorė, pristatė tėvą Antaną, kaip asmenį, kuris privertė mus atlikti geras darbelius. Jokūbas Gražys visų dalyvių vardu įteikė linksmą dovanele, kuri turi padėti t. Saulaičiui laimingai po pasaulį keliauti. T. A. Saulaitis su humoru kalbėjo apie šį brandaus amžiaus jubiliejų. Ilgų kalbų nebuvo, nes visi žinome, kad t. A. Saulaitis vadovaujasi šūkiu „Mažiau kalbų, daugiau darbų“.

Vaikučiai atvėžė jubiliejinį tortą ir ne tik padėjo t. Saulaičiui užpūsti žvakutes, bet ir visiems svečiams išnešiojo po gabalėlį. Visi linksmi parodė draugavimą, pabendrau. Vakarą praėjo puikiai, linksmi nusiteikę. Tėvui Saulaičiui linkime dar daug prasmingo darbo metų.

R.L.

Š.m. gegužės 26 d. Jaunimo centre buvo suruošta kun. Antano Saulaičio, SJ, 30 m. kunigystės ir 60 m. amžiaus paminėjimo šventė. Vaikučiai atnešė t. Antanui sukurto tortą. Nuotr. Tado Kulbio

yra brangiausia: Lietuvos ateiti.

Partizano motina jaučia pavojų ir žino, kad ateis laikas, kada jos sūnūs ir dukros išeis pro duris, visiems tyliai susitaikius su tikrove, kad tai gali būti paskutinis atsisveikinimas, paskutinis pažvelgimas vienas kitam į akis, į viens kito sielą. Jos širdis apsumkusi, skaudžios ašaros veržiasi pro užmerktas blakstienas. Ši partizano motina liudi savo brangių vaikų.

Partizano motina, skaičiuoja valandas, dienas, laukdama savo vaikų, sugrįžtančių iš miškų, iš kovos prieš slepiąją jėgą. Ji supranta, kad ši kova greitai nesibaigs, tačiau nenustoja vilčių, kad ji kažkada baigsis. Supranta, kad jos vaikai gali negrįžti, tačiau vis meta žvilgsnį link takelio į namus. Ji mato, girdi, kas darosi aplink, tačiau karštai tiki, kad jos vaikai tą milžiną nugalės. Ši Partizano motina gerai supranta, kas yra, bet ji trokšta to, kas galėtų būti.

Partizano motina gyva, apsikuri, pasišventusi savus saugoti, šelpti, slėpti. Visus ji priima. Visi jai savi, mieli. Ji nebijo prieso, nebijo pačios baimės, nebijo net ir save aukoti už tai, kas jai brangiausia. Partizano motina savais būdais, pagal savo galimybes, tampa viena iš laisvės kovotojų.

Partizano motina mato beprasmišką žmonių kraujo liejimą. Kodėl gi negali žmogus leisti kitam gyventi? Kodėl vienas verčia kitą jam nusilenkti? Kodėl vien rodo kitam neapykantą? Kodėl jos vaikai turi išeiti? Kodėl jos vaikai turi tapti auka? Kodėl ji turi savo kritusį vaiką paskutinį kartą laikyti ant savo rankų? Trūksta ašarų, trūksta kantrybės, trūksta patiesinimų.

Partizano motina Lietuvoje kovojo dešimtmečius, bet ji liks gyva per amžius. Jos galinga dvasia pasklido visame pasaulyje, kur tik mūsų tautos likučiai nubyrejo. Jos dvasia jaučiame visur ir visada. Kiekvienas lietuvis vienu ar kitu būdu atlieka pagrindinį partizano uždavinį kovoją dėl Lietuvos laisvės. Bet mums šaudymai negresia. Mus naktį priesas neužpuls, neišstems. Mūsų pavojus turi kitą veidą: gal mums nerūpi, gal nesvarbu, gal nesuprantam, gal per toli, gal net pamiršom... Šis „Partizano Motina“ paminklas Pasaulio Lietuvių centre laukia mūsų, jos vaikų, kad atsistotume prie jos, pažvelgtume į ją, į akis, ir suprastume, kas dega jos širdyje.

Rimantas Griškėlis

SKELBIMAI

Įvairūs

ELEKTROS ĮVEDIMAI – PATAISYMAI
Turū Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIŲ, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukstė S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

ATTENTION IMMIGRANTS!
Canada is accepting applicants for Permanent Residence!
For free information call:
1-773-282-9500
GTS concentrating in immigration to Canada
www.redusa.com

Išnuomojamas 2 mieg. namas Lietuvoje, Vilniaus centre, su dideliu privačiu kiemu. Kaina \$1,200 į mėn. Tel. Evergreen Pk., IL, 708-423-3105, Vilniuje 011-370-272-8991.

Nekilnojamo turto

GREIT PARDUODA

RE/MAX RESULTS REALTORS
off. (773) 586-5959
home (708) 425-7160
pager (708) 886-4919

RIMAS L. STANKUS

• Greitas ir sąžiningas patarimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkame ir parduodame namus
• Pensininkams nuolaida

TAISOME SKALBIMO MAŠINAS, SILDYTVUUS, SILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VENTILUUS. H.DECKYS TEL. 773-585-6824

Reikalingi šiek tiek angliškai kalbantys vyrai dirbti auto plovykloje. Skambinti Algimantui 6 v.v. - 9 v.v. Tel. 708-485-1676.

Skulptorius Ramojus Mozoliauskas prie savo sukurto paminklo „Partizano Motina“, pašventinto birželio 13 d. PLC sodelyje. Nuotr. Baniutės Kronienės

LIETUVIAI MOKYS LATVIUS IR ESTUS

Patirtimi, kaip taikyti kompiuterius, ugdant akluosius, Lietuva dalinasi su Latvijos ir Estijos atstovais, kurie gegužės 20 d. atvyko į Vilnių esanti aklųjų kompiuterių centrą.

Lietuvos Aklųjų ir silpnaregių kompiuterinės technikos taikymo centro atstovai prieš trejus metus buvo pakviesti dalyvauti EENAT Technologijų plėtotėje Rytų Europos kraštuose (EENAT) kartu su Vengrija, Lenkija, Čekija ir Slovakija. Šiemet ji ji buvo įtrauktos dar trys naujos valstybės: Latvija, Estija bei Rumunija. Lietuvai yra patikėta perteikti turimą patirtį Latvijos ir Estijos atstovams.

Bendrus projektus padės įgyvendinti į susitikimą atvyksiantis Pasaulio tiflopedagogų viceprezidentas Lawrence Campbell iš Jungtinių Amerikos Valstijų (JAV) bei Baltijos ir Šiaurės valstybių tiflopedagogų sąjungos pirmininkė Solveig Sjøestdet iš Suomijos. Lietuvos aklųjų ir silpnaregių kompiuterinių technologijų taikymo centre buvo

PROTESTUOS PRIŠ SVAIGINIMASI

Gegužės 29 d. Lietuvos katalikų moterų sąjunga (LKMS), Švietimo ir mokslo ministerija bei Vaikų ir jaunimo centras surengė akciją „Būk stipresnis!“. Pasak LKMS Kultūros ir švietimo centro direktorės D. Baguševičienės, akcijos metu į sostinę iš visų 38 skyrių atvyko vaikai protestuoti prieš rūkymą, svaigalų bei narkotikų vartojimą. 10 val. ryto jaunieji Lietuvos piliečiai surengė iškilmingą protesto eisėną nuo Jaunimo teatro iki Rotušės aikštės bei Seimo. Vaikai nešė pačių pieštus plakatus, bylojančius apie rūkymo, svaigalų bei narkotikų pragaistumą. Vaikų ir jaunimo dėmesį į šias labai opias šiandienos problemas siekė atkreipti ir Jaunimo centre tą dieną rengiama Lietuvos mokslievių piešinių ir plakatų paroda.

PASAULIO TIBETO DIENA

Pasaulio Tibeto dienos proga visos pasaulio religijos kviečiamos melstis už Tibetą ir už visuotinę religijos laisvę. Šiais metais Pasaulio Tibeto diena minima šeštadienį, liepos 10 d. Tą savaitgalį maldos namai per visą pasaulį prisimins Tibetą, tibetiečius ir melsis už religinę laisvę. Praėjusiais metais apie 1.000 krikščionių bažnyčių, žydų sinagogų, islamo mešetių, induistų bei budistų šventyklų ir sėkų gūrų dvarų prisidėjo prie Pasaulio Tibeto dienos renginių. 20 jų buvo Čikagoje ir apylinkėse.

Šiais metais Čikagos arkivyskupas palaiko Pasaulio Tibeto dieną, ragindama visas bažnyčias tą savaitgalį melstis už Tibetą ir religinę laisvę. Melstis pamaldų metu sutiko Cicero Sv. Antano ir Brighton Parko Nekaltojo Prasidėjimo lietuvių parapijos, latvių Aglonoš Dievo Motinos misija ir rytų apeigų gudų Kristaus Išganytojo parapija, kurioje garbinamas Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas.

Be katalikų, Pasaulio Tibeto dieną palaiko Tibeto dvasinis ir pasaulietiškas valdovas Dalai Lama, Pasaulio religijų parlamentas bei daug religinių vadovų ir organizacijų. Taip pat Lietuvos Romuvų sąjunga bei lietuvių etninė religinė bendruomenė Romuva JAV-ese, t.y. senojo lietuvių tikėjimo išpažinėjai (lietuvių pagonybės) remia Pasaulio Tibeto dieną.

Kodėl mums, lietuviams, reikia rūpintis Tibetu? Prieš metus komunizminė Kinija, kuri yra okupavusi Tibetą, pradėjo itin žiauriai persekioti religiją Tibete. Nuo okupacijos pradžios 1950 metais beveik visos vienuolijos buvo uždarytos ir vienuoliai išvaryti, o šventyklos uždarytos ir sugriautos. Kinija uždraudė visas viešas ir privatas religijos apraiškas formas, įskaitant ir Dalai Lamos paveikslus. Kinija siekia palaužti Dalai Lamos dvasinę ir politinę įtaką Ti-

bete. Nusikaltusieji prieš šiuos antireliginius nuostatus ištremiami iš Tibeto į Kinijos gilumą dirbti sunkių darbų lageriuose arba kelti kalėjimuose. Kai kurie dingsta be žinios.

Be to, Kinija prievarta sterilizuoja visas keturiolikmetes tibetietes, pagal savo „vieną šeimą — vieną vaiką“ programą, kurie gauna lėšų iš Jungtinių Tautų ir JAV. Kai kas tai laiko genocidiniu aktu.

Lietuva yra pergyvenusi panašius persekiojimus ir kentėjusi po okupacijos jungu. Dievo malonės dėka, Lietuva yra atgavusi nepriklausomybę ir religinę laisvę. Mes dabar turime progą padėti kitiems, patekusiems į panašią vergovę. Ši proga mums yra dvasinis iššūkis. Kvietiu visus asmenis ir šeimas liepos 10 pasimelsti už tibetiečius ir religinę laisvę. Taip pat prašau visus raginti savo bažnyčias ir sinagogas, kad tą savaitgalį pamaldose melstųsi už Tibetą ir visuotinę religinę laisvę.

Pasaulio Tibeto dieną pradėjo ir palaiko 1940 m. Brooklynėje gimusi žydė Ma Jaya Sati Bhagavati. Dalis jos šeimos prieš karą per Lietuvą emigravo į JAV. Likusi šeimos dalis žuvo Auschwitzėje. Dėl šeimos neturto ji vaikystėje tapo benamė. Juo-va JAV-ese, t.y. senojo lietuvių tikėjimo išpažinėjai (lietuvių pagonybės) remia Pasaulio Tibeto dieną.

Papildomą informaciją apie Pasaulio Tibeto dieną ir Ma Jaya Sati Bhagavati galima rasti „Interneto“ puslapiuose www.WorldTibetDay.com ir www.Kashi.org.

Dr. Audrius Dundzila

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

DĖL „SANTAROS — ŠVIESOS“ VEIKLOS

Straipsnyje: „Santara — šviesa“ traukia jaunimą („Draugas“, birželio 18 d.) yra parašyta: „Iš kitų užsienyje veikusių išeivijos organizacijų „Santara-Šviesa“ išsiskyrė tuo, kad siekė bendradarbiauti su Sovietų Sąjungoje gyvenusiais tautiečiais“. Tai aki-broktas visiems kitiems išeivijos lietuviams ir jų organizacijoms (pavyzdžiui, BAL-Fui, R. K. Religinei Šalpai), išsiuntusiems milijonų dolerių vertės siuntinių į Lietuvą ir Sibiro, gudodiusiems ir drąsinusiems tenykščius lietuvių per apsilankymus ir per laiškus, slapta nuvežusius knygas ir spaudą. „Santara — Šviesa“ nuo jų skyrėsi tik tuo, kad daugiau bendradarbiavo

su Lietuvos komunistais veikėjais. Neabejoju šios organizacijos lietuvišku nusiteikimu. Bet mane dar tebegrauzia viena mintis: kodėl jos ideologas Vytautas Kavolis yra pavadinęs Lietuvą „padvėsusiu arkliu“? Bent man taip yra te-ke kažkur skaityti lietuviškoje spaudoje ir neteko skaityti, kad kas nors būtų tai paneigęs. Ar V. Kavolis yra tikrai tai parašęs ar pasakęs? Juk tai būtų „iš didelio rašto išėjimas į kraštą“.

Zenonas Prūsas
Chillicothe, OH

PROTESTUOTI MADINGA,
BET AR VISADA
NAUDINGA?

„Draugo“ birželio 4 d. laidoje išspausdinti du skaitytojų laišukai paskatino mane dau-

Vilniaus senamiestyje, Bernardinų ir Maironio gatvėse esančiame pastate, birželio 5 d. atidarytas naujas meno centras.

Nuotr. Eltos

giau apie Grūto parko projektą pagavoti. Trūksta informacijos, kad, protesto ženklai, norėčiau gulti skersai kelio, vedančio į Grūto mišką. Ten kažkoks „Hesono“ klubas ruošia sovietinio okupacijos laikotarpio paminklų skulptūrų parko įkūrimą.

Lietuvai atstaciūs nepriklausomybė, buvo išardyti sovietmečio ponų naudojimui pastatyti medžiotojų vasarniai. Tuo tarpu tokius pat medžiotojų poilsio telkinius Lenkijoje atnaujino ir atidarė pasiturintiems Vakarų Europos, ypač Vokietijos, medžiotojams. Pradėjo plaukti norima valiuta... Romėnai Romos Koliziejų, stebint tūkstantiams romėnų, liutams šerdavo krikščionis. Dabar kiti tūkstantiai turistų moka pinigų, kad galėtų ten pabuvoti... Anksčiau Auschwitz, Buchenwald, Belsen, Dachau ir kitose koncentracijos stovyklose masiškai buvo naikinami nekalti žmonės. Dabar kai kurios buvusios stovyklos yra priziūrimos ir tapusios populiariomis turistų lankomomis vietovėmis. Nežinau, bet nesistebėčiau, kad ir ten reikia pinigų mokėti už įėjimą. Ypač žydai, kurie daug nukentėjo, skatina niekad neužmiršti to kas įvyko, kad istorija vėl nepasikartotų. Niekas nesipiktina, kad koncentracijos stovyklų įvaizdis tebėra gyvas. Aišku, būtų kita istorija, jeigu tas koncentracijų stovyklų priziūrėtų būvę naciai ir sau iš to pinigų semtųsi...

Grįžkime prie Grūto parko. Pati mintis išstatyti tironų paminklus yra gana unikali ir nėra smerktina. Tai dalis istorijos, kurios nenorėtume pamiršti, ir pamišę, pakartoti. Pritarimas ar pasipiktinimas lieka detalėse. Kas yra tas „Hesono“ klubas? Ar tai kokie komunistų palikuonys, norintys toliau garbinti savo vadų stabus ir semtis pinigų savo nedoriams tikslams? Kaip visa tai bus pristatyta lankytojams? Ar skulptūrose vaizdujami asmenys bus garbinami ar pristatomi istorinėje šviesoje, kuri akivaizdžiai tik paliudytų Lietuvos kancias? Ar parke bus grojami sovietų kariuomenės maršai ar patriotinės bei partizanų dainos ir gedulinga muzika? Ar parke galima būtų turėti ir kitų eksponatų, kurie paliudytų raudonųjų ir rudųjų tironų juodus darbus? Galvon ateina partizanų bunkeriai, slaptos po grindžio spaudos spaustuves, Sibiro lošnelės, kankinimo kameros, tremtinių pasakojimų vaizdajuostės, Katalikų bažnyčios kronikos rankraščiai, kovotojų nuotraukos ir t.t.

Tokiose aplinkybėse viena dieną gal ir pats norėčiau būdėti prie įėjimo vartų ir iš turistų rinkti pinigų, kurie galėtų būti nukreipti šiam ir kitiems reminiems projektams.

Daugelyje pasaulio kraštų turizmas yra viena didžiųjų pramonė. Su tinkamu planavimu tokį potencialą gali turėti ir Grūto parkas.

Romualdas Kriaučiūnas
Lansing, MI

KVIEČIA ŠIRVINTIŠKIUS

Kreipiamės į Jus iš nedidelio miestelio, Širvintų, esančio 50 kilometrų nuo Vilniaus. Šiuo metu Širvintuose gyvena virš 8 tūkstančiai gyventojų.

Mes atstovaujame Viešajai bibliotekai, kuri įkurta 1937 m. Kaimuose yra 22 kaimo bibliotekos. Mes stengiamės išsaugoti bibliotekas, turtinti jas, kad galėtume perduoti kitoms kartoms, palikuonims.

Visose bibliotekose mes renkame medžiagą apie įžymius mūsų krašto žmones. Tuo patiu labai norėtume sužinoti apie svetur-švykusius ir kitose pasaulio šalyse gyvenančius mūsų rajono žmones. Kviečiame atsiliepti iš Širvintų krašto kilusius tautiečius, jų gimines ir artimuosius.

L. Plukštienė
Mūsų adresas:

Širvintų viešoji biblioteka
Igo Šeiniūso g. Nr. 4 LT-4100 Širvintos Lietuva

PAGERBTAS A+A KUN.
PRANAS KELPSAS

Mirus kun. Pranui Kelpšui prieš pat š.m. Velykų šventės, jo mirtį paminėjo „Draugas“, vyskupijos laikraštis „New World“ ir Čikagos dienraštis „Sun Times“. Visi šie laikraščiai buvo išvardinę A+A kun. P. Kelpšos nuveiktus darbus, beveik 50 metų atliekant kunigo pareigas. Jį taip pat pagerbė ir Čikagos miestas. 12 senijūnijos senijūnui Edward Burke pristatius, miesto Tarybai rezoliuciją, kurioje nurodomi A+A kun. Prano nuveikti darbai. Šią rezoliuciją pasirašė Čikagos miesto meras Richard M. Daley ir miesto raštininkas James J. La-ski.

Švenčiausiosios Mergelės Marijos Gimimo parapija, brolis kun. A. Kelpša, seserys Agatha ir Mariame bei visa lietuvių visuomenė džiaugiasi, kad miesto vadovybė ir laikraščiai įvertino A+A kun. Prano Kelpšos nuveiktus Dievui ir visuomenei darbus.

Lietuviai dar ilgai prisimins A+A kun. Praną Kelpšą, kalbėjusį gerai lietuviškai, visada linksmai nusiteikusių ir turėjusių „sposininko“ savybes. Dievo gerumas teapgau-bia jo sielą.

Antanas Pauzuolis
Chicago, IL

JONINIŲ KETURDIENIS

Pirmą kartą Neringoje Joninės, arba Rasos, buvo švenčiamos keturias dienas, pranešė Neringos miesto savival-

dybės atstovas spaudai. Birželio 23-26 d. į savivaldybės rengiamą etnokultūrinio meno festivalį „Tek sauluzė ant marciū“ susirinko apie 400 dalyvių.

Etnokultūrinio meno festivalyje dalyvavo devyni suaugusiųjų folkloriniai ansambliai iš Kretingos, Klaipėdos, Pakruojos, Šilutės miestų, Šakių rajono, svečiai iš Latvijos ir Karaliaučiaus srities. Neringoje koncertavo keturi vaikų folkloriniai ansambliai, penkios kaimo kapelos iš Raseinių, Trakų, Kuršėnų, Nidos, du klijimo ir kupiškėnų dramos teatrai.

Festivalis prasidėjo trečiadienio pavakarę aikštėje prie miesto savivaldybės. Vėliau nuo Parnidžio kopos palydėje saulę, festivalio dalyviai laukė tamsos Joninių vakaronėje. Sutemus mariose degė Joninių laužai, plaukė vainikėliai. Vidurnaktį visi ieškojo partio žiedo ir linksminosi iki pat saulėtekio.

Neringiškiai ir miesto svečiai galėjo klausytis koncertų aikštėse, kavinių kiemeliuose, viešbučiuose, restoranuose, poilsio namuose, etnografinėje žvejo sodyboje. Amatų mugėje gintaro, tekstilės, keramikos, medžio dirbinių ir jų kūrimo eigą demonstravo tautodailininkai, vyko amatiniųkų varžytuvės. Paskutinę festivalio dieną buvo rengiamas gražiausios prijuostės ir gražiausios juostos konkursas. (Elta)

DRAUGAS, 1999 m. birželio 29 d., antradienis

5

Didžiausią savo pavyzdingo gyvenimo dalį skyrusi Dievui ir Tėvynei, per eilę metų atstovavusi pavergtos Lietuvos tikintiesiems tarptautinėse organizacijose, nenuilstamai kėlus Lietuvos laisvės klausimą ir tam pritarimo siekusi pasaulio sostinėse, seimuose ir kongresuose, kol kovą laimėjo, dešimtmetį po Lietuvos nepriklausomybės atstatymo, toli nuo Tėvynės sveikatai išsekus, 1999 m. birželio 12 d. į Visagalią jai skirtą Amžinąją Tėvynę iškeliavo

A. + A. BIRUTĖ ŠLEPETYTĖ VENSKUVIENĖ

Skausme ir vienatvėje likusį jos Vyra, mūsų mielą Pusbrolį ir Dėdę, Lietuvos ambasadorių ADOLĮ VENSKŲ, Velionės sesutę dr. A. JANAČIENĖ ir kitus jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Elytė Venkutė - Izokaitienė

Dr. Antanas Izokaitis su šeima

Juozas Izokaitis

L. Vilboras Venckus su šeima

Juozas ir Leonas Venckus

PADĖKA

A. + A. MARIA ŠEŠTOKIENĖ

Mano brangi žmona mirė 1999 m. gegužės 14 d. Palaidota Šv. Kryžiaus kapinėse - mauzoliejuje, Los Angeles, CA.

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems, ją pagerbusiems savo atsilankymu ir laidotuvės ir pareikštą užuojautą žodžiu ir raštu.

Dėkoju kun. Stanislovui Anužiui, atkalbėjusiam rožinį koplyčioje ir mauzoliejaus bažnyčioje atlaikiusiam Šv. Mišias ir palydėjusiam Velionę į Amžino Poilsio vietą. Dėkoju sol. Antanui Polikačiui ir muz. Viktorui Raiui už gražią vargonų muziką ir už Velionės labai pamėgtą giesmę „Anapus saulės“.

Dėkoju ištikimiems draugams Aleksandrai ir Gediminui Stasams, puikiais gėlėmis pagerbusiems Velionės atminimą.

Mano ypatinga padėka Rūtai ir Rimui Anelauskams, kurie visą laiką mane globojo ir visapusiškai padėjo mano skausme.

Ačiū Rūtai už skaitymus pamaldų metu.

Nuliūdęs vyras Vytautas Šeštokas

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed - all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

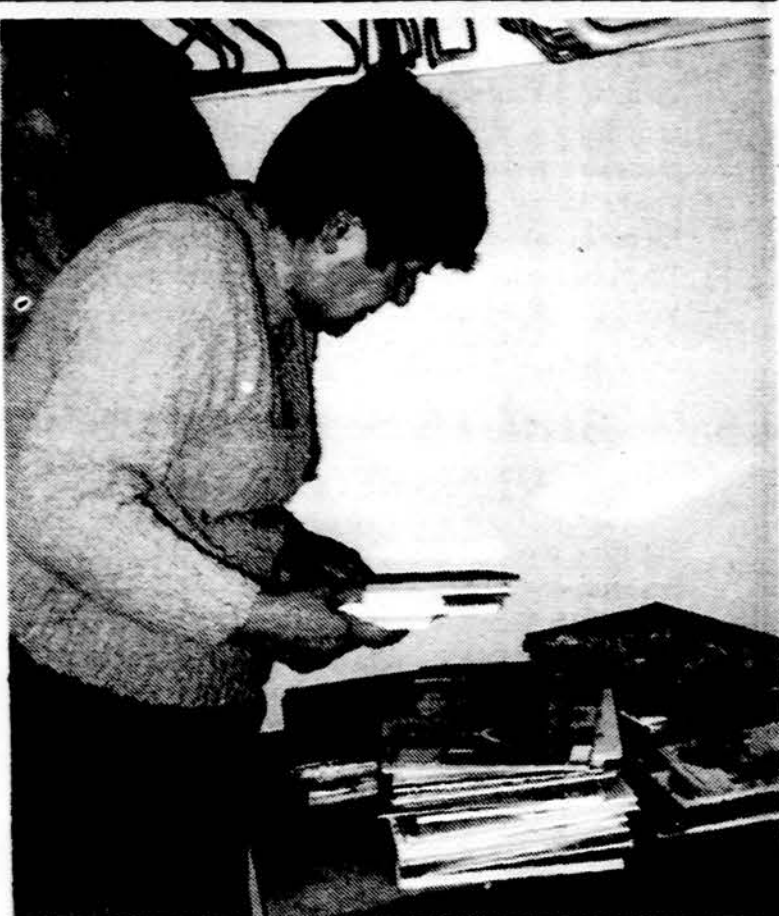
SAS
Scandinavian Airlines

Mokslų akademijos prez. Benediktas Juodka dalyvavo Vilniaus universiteto teatro salėje prasidėjusioje tradicinėje Santaros-Šviesos konferencijoje. Čia jis kalbėjo birželio 17 d. Nuotr. Eltos

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Pakuodama „Saulutes“ Lietuvos vaikų globos būrelio, siuntinį į Lietuvą. Irena Virkava atrunka tinkamesnes knygeles.

Nuotr. Baniutės Kronienės

O trūko tik brūkšnelio... Šeštadienį, birželio 26 d., „Draugo“ laidoje (birželio 26 d., 4 psl.), straipsnio pabaiga (trečiosios skilties apacioje, paskutinis paragrafas) „Ką gali vieno žmogaus pasiryžimas“, nuo straipsnelio „JAV lietuvių dovana studentams“ turėjo būti atskirta brūkšneliu. Per klaidą to brūkšnelio nebuvo, todėl abu minėti straipsniai nukentėjo. Atsiprašome ir J. Pakalkos, ir straipsnio apie jį autoriaus A. Paulavičiaus, ir Vilniaus Miesiečių už neapsisprendimą. Čia pakartojame tik pirmojo straipsnio pabaigą, kad skaitytojams būtų aiškiau: „Mano didžiausia svajonė — kuo greičiau įvykdyti Jono valią: pervežti palaikus į tėviškę. Jis visuomet gyveno su Lietuva, verkiančia, kenčiančia, kovojančia.“ Toliau — J. Aisčio eilėrašio posmelis ir autoriaus (Antano Paulavičiaus) pavadė. Dar kartą atsiprašome.

Po nepaprastai lietingo pavasario Čikagos apylinkėse, bus daug uodų. Aplinkos uodų tvarkymo istaigų pareigūnai spėja, kad birželio paskutinę savaitę bus milijonų uodų išsiperėjimo pradžia. Vidutiniškai uodams trunka 10-14 dienų išsiperėti, subręsti. Dvi dienas po to, moteriškos giminės uodai pradeda krauju maitintis, o vyriškos giminės uodai — žolių sultimis. Moteriška giminė gyvena 30 dienų, vyriška giminė — 7-10 dienų.

Ugnies salvės pavojingos ir nelegalios Illinois valstijoje. Praeitą savaitę tris mazi vaikai susižeidė, žaisdami su ugnies salvėmis. Nors ugnies salvių negalima pirkti Illinois valstijoje, jos laisvai parduodamos Indianoje, ir Illinois gyventojai dažnai važiuoja per valstijos sieną jas nupirkti. Tėvai yra raginami palikti ugnies salvių iššovimus profesionalams ir prižiūrėti savo vaikus, kad praeitos savaitės nelaimė nepasikartotų.

Pirmadienį, liepos 5 d., dėl Amerikos Nepriklausomybės šventės, kuri šįmet pasitaiko sekmadienį (liepos 4 d.), „Draugo“ redakcija, administracija ir spaustuve nedirbs, tad ir antradienio, liepos 6 d., dienraštis nebus išleidžiamas. Linkime visiems saugaus ir malonaus šventinio savaitgalio.

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS „SEKLYČIOJE“

Birželio 9 d., trečiadienį „Seklyčioje“ minėjome Gedulo ir Vilties dieną. Apie tautos nelaimes — okupacijas ir genocidą kalbėjo partizanai ir kalinys P. Vaicekauskas.

Savo kalbą prelegentas pradėjo poeto J. Aisčio labai graudžiu ir daug ką pasakančiu, net kaltinančiu posmu:

„Vienas kraujo lašas
būt tave nuplovęs,
o varge jo vieno tu

pasigedai,

nors visi žadėjom
mirti už tėvynę
liko netesėti mūsų pažadai“.

Kalbėtojas priminė, kad 1940 m. birželio 15-tą d. Lietuva buvo sovietų okupuota, o 1941 m. birželio 14-ąją pradedo masiniai tremimai, per kuriuos buvo išvežta 30,000 žmonių. Per šį ir 1948, 1949 ir 1951 metų didžiulius tremimus buvo išvežta apie 450,000 žmonių.

Birželis mūsų tautai — tragiškas mėnuo. Sovietų okupacija užklupo netikėtai. Kariuomenė net simboliškai nepasipriešino — nebuvo išsautas nei vienas šūvis. Tuometiniai mūsų politikai padėjo sovietams sudaryti savanorišką ir teisėtą Lietuvos įsijungimo į „brolisų tautų šeimą“ regimybę. Marionetinė okupantų sudaryta J. Paleckio vyriausybė pripažino Seimo prezidentams, kariuomenės ir šaulių vadovybę, krikščionių demokratų ir valstiečių liaudininkų partijas.

Nors „liaudies“ seimo rinkimų rezultatai buvo falsifikuoti (reikia neužmiršti, kad buvo balsuojančių ir už „Melchiorą Putele“). — E.J.V.), bet balsavimas buvo aktyvus. Daug žmonių paprasčiausios valdžios atžėjęs kaimynų („buozių“) žemės. Taigi buvo lietuvių, turinčių socialinių iliuzijų ir daugiau ar mažiau tikinčių demagoginiais komunistų pažadais (šitą medžiagą savo kalboje prelegentas ėmė iš istoriko Liudo Truskos išvedžiojimų — E.J.V.). Dar noriu pažymėti, kad dabartiniai istorikai, net drįso aiškinti Katalikų mokslo akademijos surengtoje konferencijoje (tas „žinovas“ buvo A. Bumbauskas), kad lietuvių istorinę sąmonę labiau lemia tėvėlių ir bobučių pasakojimai negu istorikų darbai. — (E.J.V.)

Taigi už tas mūsų (būtas ir

nebūtas) nuodėmes teko atkentėti ir krauju jas nuplauti tremtiniais, kaliniams ir partizanams, ir jų rėmėjams, kurių buvo 26,556. „Labai galimas dalykas, kad nesipriešinimas pavergeiui mūsų tautai būtų buvęs mažiau nuostolingas, negu priešinimasis, bet ar tauta galėjo nesipriešinti ir kodėl ji priešinosi? Greičiausiai todėl, kad jai pasirodė per žema ir negarbinga nusilenkti paniekai, barbarybei, tapti bjauriausiu dvasios išsigimėlių verge. Tauta pakilo į kovą, gindama savo žmogiškąjį vertingumą, gindama tai, kas visiems laisviesiems ir doriesiems žmonėms yra brangu. Šie žodžiai parašyti partizano Broniaus Krivicko — „Karinio“ LLK Sąjūdžio vyr. vadovybės leidinio „Prie rymančio Rypintoji“ puslapiuose 1952 m. spalio mėnesį.

Politinis kalinys P. Vaicekauskas papasakojo šiek tiek ir apie savo kryžiaus kelius. Būdamas 25 metų, buvo suimtas ir nuteistas 25 metams ir taip vadinamus pataisos darbo lagerius Vorkutoje. Suėmė jį už dalyvavimą pogriandyje Vilniaus universitete. Šnipų buvo daug, tai tie išsniukštinėjo, kad P. Vaicekauskas ne vien tik patriotinius eilėrašius rašė, bet buvo „plechavičiuku“, pabėgęs iš R. armijos ir priklausęs partizanams. Vorkutoje, kur yra didžiuliai angliški klotai, kaliniai yra keltuvais leidžiami kilometrą žemyn į kasyklas, o ten, urvuose, turi į vežimelius sukrauti 15-17 tonų kitų (laisvų darbininkų) išsprogdytų angliški akmenų. Urvuose šilta, o dirbti reikia stovint lediniame vandenyje. Akmenis krovė dviese su vokiečiu iš Berlyno. Duonos, jei pavykdavo padaryti tūrį, gaudavo 900 g, o jei nepavykdavo, tai tik 400 g. Būdavo visi pašini, o plaučiai angliški dulkėmis pilni.

Po darbo išėjus šlapim iš kasyklos patekdavo į -60 Celsijaus temperatūrą ir kol nuklampodavo iki lagerio, drabuziai sušaldavo į ledinius šarvus. Tai buvo tikras pragaras.

Gelbėjo tikėjimas ir viltis. P. Vaicekauskas kasyklose išvargo 3 1/2 metų, paskui susirgo, nes nualintas ir išbadėjęs organizmas nebeatlaikė įtampos: labai pakilo kraujo spaudis, grėsė mirtis. Buvo paguldytas į vadinamąją „ligoninę“, kur sergančiuosius gydė ir prižiūrėjo veterinarai. P. Vaicekauskas 1953 m. rugpjūčio 1 d. dalyvavo Vorkutos politkalininkų sukilime (tai buvo sukilimas 29 kasyklose, kur sušaudė 62 žmones). Už tai buvo nubaustas ir išsiųstas į tolimos Šiaurės miškus, kur krito takus elektros laidams Bratsko hidroelektrinė.

P. Vaicekauskas taip pat papasakojo, kaip kartu kalėję kunigai lageriuose laikydavo (labai slapstydamiesi) šv. Mišias, o kaliniai nunešdavo šventiausiųjų kasyklas, kad galėtų paduoti kitiems kaliniams.

Pasakojo taip pat, kad buvo leidžiama parašyti du laiškus, o juose tik, kad „aš sveikas ir gyvas“. Komunistinė sistema buvo antžmogiška — lyg pragarą vartai, nes tik lageriai, tremtis ir kalėjimas. Už išlikimą žmonėmis reikia dėkoti motinoms, kurios įdėję meilę Dievui, tėvynei ir artimui.

Po tokios jaudinančios P. Vaicekausko kalbos dar kalbėjo Čikagoje pas gimines viešinti partizanė Zina Bujanauskienė. Ji priklauso Magadano bendrijai. Visiems susirinkusiems leido pamatyti savo kalinės numerį ir pačios iš duonos kalėjime pasidarytą rožinį.

O. Lukienė perskaitė apyskaitę „Vaicėnų kaimo mote-

Abiturientų atsiveikimo programa. Soka Viktorija Trakytė, Linas Dailidė, Giedrė Kazlauskaitė, Tomas Mikuzis, Aušra Pumpytė, Aliukas Gylis.

Nuotr. R. Novak

rys“, o A. Pankienė ir E. Valantinienė padėklavo eilėraščių apie Lietuvos tragediją. Minėjimą baigėme, sugiedodami „Marija, Marija“.

Emilija J. Valantinienė

PAGARBIAI PRISIMINTI IŠTREMTEJAI

Prieš 59 metus, t.y. 1940 m. birželio 15 d., mūsų tautą ištiko didžiausia ir skaudžiausia nelaimė: Lietuvą klastingai užgrobė komunistai — Sovietų Sąjunga. Lietuvių tauta neteko savo nepriklausomybės — buvo okupuota. Bolševikams okupavus Lietuvą, kiekvienas lietuvis pajuto ir suprato, kad jo paties ir tautos gyvenime įvyko kažkas baisaus.

Iš pradžių mūsų tautos naikimas vyko be didesnio triukšmo. Bet 1941 m. birželio 13-14 dienomis įvyko mūsų tautos baisioji tragedija. Enkavedistai naktimis pradėjo gaudyti mūsų žmones, priekeldami net iš miego, grūsti į sunkvežimius, vežti juos į geležinkelio stotį. Iš ten — į gyvulinis vagonus ir į Sibirą. Per dvi dienas enkavedistai spejo išvežti daugiau kaip 40,000 tauriausių Lietuvos sūnų ir dukrų, moterų su mažais vaikais, senelių ir ligoniu. Kiek skausmo, kiek ašarų tomis dienomis išlieta: tą mes visi gerai atsimename.

Būtų ir daugiau išvežę, bet prasidėjęs karas jiems sutrukdė. Bebegdami komunistai išždė tūkstančius žmonių. Todėl birželis negali išblėsti iš mūsų širdies ir atminties, kur bebūtumėm, kur begyventumėm tvirtai turėtumėm prisiminti, kad birželio tremimus prisiminsime su didžiausiu liudėsiu, ir jei sąlygos leidžia, tinkamai jas paminėsime. Tai yra visų mūsų šventa pareiga.

ALTO Čikagos skyrius, kuriam vadovauja Evelina Ozele, š. m. birželio 13 d., sekmadienį, surengė tremimų minėjimą. 10 val. ryto šv. M. Marijos Gimimo parapijos aikštėje minėjimas buvo pradedamas vėliavų pakėlimu. Vėliavų pakėlimui vadovavo Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadovybė. Dalyvavo ir kitos šaulių kuopos bei ramovėnai. Po vėliavų pakėlimo visi vyko į pamaldas. Šv. Mišias atšavo ir tai dienai prasmingą pamokslą pasakė kun. Rimantas Gudelis. Giedėjo parapijos choras, muziko Antano Lino vadovaujamas, pamaldas pajavino muz. Ričardas Soko vadovaujamas vokalinis moteriškas ansamblis, kuris atliko R. Soko sukurtas giesmes. Šv. Mišių auką nešė: Jūratė Jašūnienė ir Antanina Repšienė. Pamaldos buvo baigtos Lietuvos himnu.

Po pamaldų visi žygiavo į parapijos salę, kur vyko oficialioji minėjimo dalis. Minėjimą trumpu žodžiu pradėjo skyriaus pirmininkė Evelina Ozele. Įnešus vėliavas ir sugiedojus himnus, paskaitė skaitė žinomas geras žurnalistas ir kalbėtojas Vytautas Kasniūnas. Meninę programą atliko Daiva Kimytė. Po to vyko vaišės (gardžiamoms kava ir pyragaičiais).

ALTO Čikagos skyriaus valdyba širdingai dėkoja: kun. Rimantui Gudeliui, taip pat ir klebonui Mykolui Yakačiui, parapijos chorui, jo vadovui Antanui Linui, vargonininkui Ričardui Sokui ir jo vadovaujamam moteriškas ansamblui, šauliams, ramovėnams ir kitoms organizacijoms, paskaitininkui V. Kasniūnui, meninės dalies atlikėjai Daivai Kimytei, „Draugui“ ir „Marguciai II“ už skelbimus, moterims tautiniais drabužiais, Racine

ir Ankų kepykloms už gardžius pyragus, visai lietuvių visuomenei, taip gausiai dalyvavusiai, ir moraliai, ir materialiai parėmusiai ALTO veiklą, o taip pat visiems, nors kažkuo prisidėjusiems prie šio minėjimo pasisekimo ir surengimo. Didelę padėką Juozui Bagdziui už salės sutvarkymą.

Ant. Repšienė

PARAPIJOS CHORO SUSIRINKIMAS

Šv. Antano parapijos bažnytinis choras birželio 11 d. susirinko žvilgtreti į nueitą laikotarpį, aptarti, kas pozityvaus, o gal ir ne taip pozityvaus įvyko mūsų veikloje, pasirodžius lietuviškų pamaldų eigai vasaros atostogų metu.

Susirinko mūsų gražus būrelis giedorių, net ir su vienu mecenatu Kostu Dočkumi, kitais svečiais, jų tarpe buvo ir muz. Ričardas Sokas. Prie mūsų choristų skaniai paliojū minėjimo dalis. Minėjimą trumpu žodžiu pradėjo skyriaus pirmininkė Evelina Ozele. Įnešus vėliavas ir sugiedojus himnus, paskaitė skaitė žinomas geras žurnalistas ir kalbėtojas Vytautas Kasniūnas. Meninę programą atliko Daiva Kimytė. Po to vyko vaišės (gardžiamoms kava ir pyragaičiais).

ALTO Čikagos skyriaus valdyba širdingai dėkoja: kun. Rimantui Gudeliui, taip pat ir klebonui Mykolui Yakačiui, parapijos chorui, jo vadovui Antanui Linui, vargonininkui Ričardui Sokui ir jo vadovaujamam moteriškas ansamblui, šauliams, ramovėnams ir kitoms organizacijoms, paskaitininkui V. Kasniūnui, meninės dalies atlikėjai Daivai Kimytei, „Draugui“ ir „Marguciai II“ už skelbimus, moterims tautiniais drabužiais, Racine

Choro vadovė yra Jonė Bobiniene; chorvedžiai — Marijus Prapuolenis ir Giedrė Nedveckienė. Jie mus gerai „mankština“, o mes giedame iš širdies. Turime tik vieną rimtą pageidavimą — surasti daugiau naujų choristų, ypač vyrų. Tikimės, kad jų atsiras.

Jonas Rugelis

Maironio lituanistinės mokyklos mokslo metų baigimo šventėje buvo apdovanoti 6 skyriaus mokiniai. Jie sekmingai baigė žemesniąją mokyklą ir kitamet pradės mokytis aukštiniuose — gimnazijoje. Nuotr. R. Novak

LB Švietimo tarybos ruošiamą mokytojų studijų savaitę Dainavoje įvyks rugpjūčio 1-8 d. Informacija ir registracijos lapai išsiuntinėti visų lituanistinių mokyklų mokytojams. Rūpimais reikalais kreiptis į Audronę Elvikienę tel. 630-435-6349

SKELBIMAI

ARA'S ROOFING

Nutilo šeštadieninių lit. mokyklų varpeliai, bet mokytojai bei darbo nesėdi, ruošiasi dalyvauti studijų savaitėje Dainavoje. Nuotraukos: lietuviškų mokyklų mokytojai darbo konferencijoje š. m. vasario 28 d. Nuotr. V. Kučo